Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...онай 1921 оной ...ин 21-һээ гарана | № 276 (14081) | 1975 оной ноябриин 25, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

СЭЛЭНГЭ.

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ГАБШАГАЙ АЛХАМ

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ шэрэхэ хүдэлмэри һайн ябажа байна.

Эндэхи оньһожоруулагдаһан отрядта шэбхэ ашаха оньһон түхеэрэлгэтэй гэнжэтэ нэгэ трактор, шэбхэ шэрэхэ тэргэтэй мөөртэй 8 трактор хүдэлнэ. Энэ томодхогдоһон отрядые Борис Иванович Поначев хүтэлбэрилдэг.

Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, бүхыдөө 6900 тонно шэбхэ тарянанай тазарта, сабшалан дээрэ зөөгдөө. Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ габшагай хоёр һара соо механизаторнууд даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

Дүршэл ехэтэй механизаторнууд Баир Ойдопов, Цырен Будацыренов, Виктор Трусов, мүн залуу тракторист Булад Очиров гэгшэдэй тракторнууд нэгэшье эбдэржэ, һаатажа байгаагүй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: залуу механизатор Булад Очиров; сабшалан дээрэ наг шэбхэ түлэг шэрэжэ байхыень харуулна.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

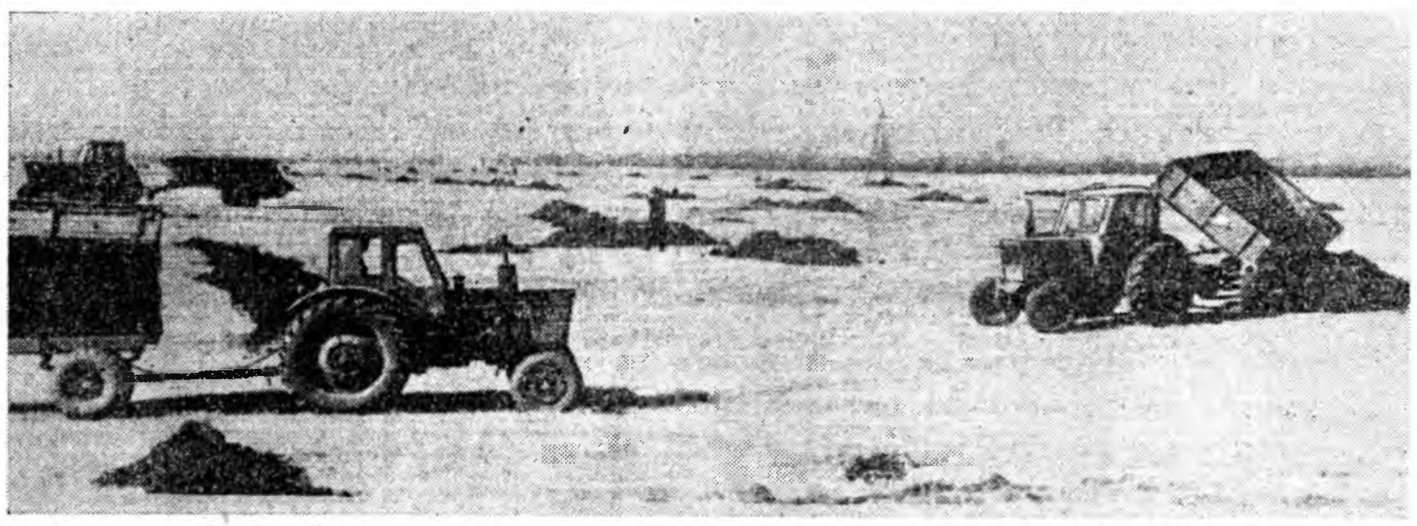

КПСС-эй ... ЬЕЗДЫН ...

АМЖАЛТА ТҮГЭС

Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября», «Первомайский» совхозуудай луговодууд болон таряашад газар һайжаруулха габшагай хоёр һарые амжалтатайгаар үнгэргэбэ.

«Первомайский» совхозой тарялан, нуга сабшалан дээрэ түсэбэй ёһоор 4000 тонно үтэгжүүлгэ гаргаха ёһотой байгаа. Газар һайжаруулха габшагай хоёр һарын дүнгүүдые гаргажа үзэхэдэ, тарялан дээрэ 700 тонно, сабшалан дээрэ 3340 тонно үтэгжүүлгэ тэдэнэр гаргаһан байба. Тиихэдээ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн болоно.

Энээнһээ гадна 6990 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Энэмнай түсэбһөө гадуур 990 тонно үлүү болоно бшуу. Мүн үшөө дулаан байхада, 646 гектар газар уһалагдаа.

«50 лет Октября» совхозойхид урда жэлнүүдэйхидэ орходоо ехэ эмхитэй, эдэбхитэйгээр энэ хоёр һарые үнгэргэбэ. Тэдэнэр хараалһан түсэбүүдээ алишье талаар дүүргэээ. Совхозой луговодууд нуга сабшалан дээрэ 2930 тонно шэбхэ гаргаа. Мүн 230 гектар газар борнойлогдоо, 500 гектар сабшалан шулуунһаа арилгагдаа.

Г. МОНКЕТОВ.

БЭШҮҮРЭЙХИДЭЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭНЭБДИ

КОММУНИСТНУУД — МҮРЫСӨӨНЭЙ МАНЛАЙДА

...совхозой мал... бэшүүрэйхидэй үүс... танилсажа, тэрэ... ...шэн хэлсээд, бул... ...шуунаар дэмжэһэн ...жэ тэдэнэр нии... ...дууһа мал эмхитэй... ...итэ хоролтогүйгөөр ... тула мүнөөнһөө ...долго гаргана.

...суудалаар совхозой ... организациин суг... ...олоо һэн. Тэндэ ...лай үбэлжэлгые ... коммунистнуудай ... хүтэлбэрилхэ үүр... тодорхой хөөрэл... ...бо. Совхозоймнай ... эхин организаци... ...оммунист тоологдо... ...эй 20 гаран хү... ...л ажал дээрэ хү... ...эмнай ехэ хүсэн ...эл нүхэднай үбэл... ...дэ бусад малшад... ...гай ажалай жэшээ ... түрүүшүүлэй тоо... зэргэтэй ха юм. ...ан дээрэ үнгэрһэн ... алдуу эндүүнүү... ...гүй, байһан ду... ...даа дары усадха... ...элгэдэ бэлдэлгэсэ ...э тэһэн шиидхэ... абтаа.

...нэ суглаан дээрэ ...элдэ һү һаалияа ...жа, муу үрэ дүн... ...йладаг, ажалай ...загайруулдаг 4-дэ... ...н һаалишад шан... ...элдэ ороо һэн. ... үгэдэг залуу ... шэлэжэ, тусхай фермэ эмхидхэхэ тухай совхозой хүтэлбэрилэгшэд үнинэй бодомжолдог һэн. Тиигэжэ энэ фермэдэ тугаллаха болоһон гунжадые байлгаад, һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, осдэргэн түл абаха гэжэ шиидээ һэмди.

Тиигэбэшье совхозоймнай һаалишад гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ дүтэлөө. Табан жэлэй туршада хамтадаа 51.020 центнер һү гүрэндэ тушааха түсэбтэй байгаа һаа, ноябриин 1-нэй байдалаар 48.751 центнер тушаагданхай.

Совхозой һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Ажалай алдар солын III шатын орденто Д. Б. Раднаевагай ударидадаг Гильбэрэй МТФ-гэй һаалишад эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэр ноябриин 15-да 10.300 центнер һү гүрэндэ тушаажа, табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Фермын коллектив һү үйлэдбэрилхэ түсэбөө декабриин 20-оор дүүргэхэ зорилготой.

Хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргэһэн һаалишад, хонишод улам олошорно. Жэшээнь, һаалишан Л. Б. Бадмаева табан жэл соо 1718 центнер һү һааха түсэбтэй һаа, ноябриин нэгэнэй байдалаар 1769 центнер абаа. Һаалишан М. Д. Пурбуева 2.092 центнер һү һааха хубиингаа түсэб ноябриин 1-дэ 2.138 центнертэ хүргөө.

«Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хонишон Д. Ч. Бандасвай бригадынхид 2.200 хурьга абаха табан жэлэйнгээ түсэб 50 гаран толгойгоор үлүүлээ. Байгша ондо энэ бригадын хонишод зуун эхэ бүриһөө 105 хурьга абажа түлжүүлээ, хонин бүриһөө 3,6 килограмм ноохо хайшалаа. Коммунист Л. Ш. Будаевай отарын хонишод табан жэлэйнгээ түсэб бэһал уридшалан дүүргэбэ. Малшад Б. Г. Шарапов, Б. Г. Бальжиров гэгшэд даажа абаһан малайнгаа толгой бүхэнэй шэгнүүр зунай үедэ үдэртөө 1 килограмм хүрэтэр нэмээжэ, амжалтатай һайн хүдэлөө.

Иигэжэ совхозоймнай малшад нөөсэ, арга боломжоёо элирүүлээд, энэ үбэлжэлгын үедэ адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын продукци улам ехээр гүрэндэ тушааха гэһэн социалис уялга абаба. Тиигэхэ зуураа энэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда 2.857 центнер һү абахаар шиидэнхэй. Энэнь нёдондоной энэ үеынхиһөө холо ехэ болоно. Үшөө ерэхэ жэлэй түрүүшын хахадта хамтадаа 8.500 центнер һү абаха зорилготойбди. Мяха үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар бэһал дээшэлүүлэгдэһэн уялга абтаа.

Манай совхозой ажалшад гүрэндэ мал ажалай һайн шанартай продукци тушаахын түлөө тэмсэнэ. «Гүрэндэ тушаагдаха һүн 2-дохи сортһоо доошо байхагүй. Эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр 330 килограммда, хониной — 38 килограммда хүргэгдэхэ» гэжэ малшадай социалис уялга соо хэлэгдэнэ.

1976 оной январиин 1-дэ 2.150 толгой эбэртэ бодо малтай байха ёһотой һаа, энэ түсэбнай 100 гаран толгойгоор үлүүлэгдэхээр багсаагдана. Мүн тиихэдэ хони үсхэбэрилхэ түсэб нилээд үлүүлэгдэжэ, 13.607 толгой болохоор хүлеэгдэнэ.

Хараалһан эдэ зорилгонуудаа бэелүүлхэ арга боломжо совхозой малшадта бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Үбэлэй байранууд муу бэшээр заһабарилагданхай, дулаалагдаа. Үбһэн, бусад тэжээл нёдондонойхиһоо үлүү бэлэдхэгдээ, малай байрануудта зөөгдөө. Совхозой һаалиин гурбан фермэдэ тэжээл буйлуулдаг цехүүд хүдэлгэгдэнэ. Үнеэд мүнөө үбэлэй рационой ёһоор эдеэлүүлэгдэжэ, һаамхай үнеэнһээ үдэртэ 7—8 килограмм һүн абтана. Эхэ хонидой отарануудта урдань үзэгдөөгүй ехэ зелёнко зөөгдөө.

Һаалиин фермэ, хонидой отара бүхэндэ политинформатор томилогдоо. Тэдэнэй олонхинь коммунистнууд юм. Тэдэнэр ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, социалис мүрысөө эмхидхэхэ, дүнгүүдыень сэгсэлхэ даабаритай. Мүн тэдэнэр Коммунис партиин, хараа шугамтай, хилын саадахи ба орон доторхи һонинуудтай малшадые танилсуулжа байха зэргэтэй. Коммунистнууд А. А. Кокорин һаалиин хоёрдохи фермэдэ, И. Б. Пурбуев — нэгэдэхи, А. И. Афанасьев — гурбадахи фермэдэ агитатораар баталагданхай. Мүн лэ совхозой коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлээр адууһа малай фермэ, отарануудта зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэнэ, коммунис ажалай һургуулинууд хүдэлнэ. Совхозой главна зоотехник, коммунист Р. Г. Галсанов ба отделениин зоотехник Н. Н. Кубыгин гэгшэд малшадай һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, түрүүшын хэшээлнүүдые эмхитэйгээр үнгэргөө.

Үбэлжэлгэ эхилээ, малшадай ажал ехэ болоо. Элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаа түргэн усадхажа, мал ажалай продукци ехээр абахын түлөө социалис мүрысөөн малшадай дунда улам эршэдэнэ. Энэ мүрысөөнэй манлайда совхозой коммунистнууд дабшана.

Г. САНЖИЕВ,
«Заветы Ильича» совхозой парткомой секретарь.

Улаан-Үдын аймаг.

...РДАХИ ЗОРИЛГОЁО ОЙЛГОНОБДИ

...мэдэһээр мүнөө ...жэлгые түрүүшын ...эмхитэй һайнаар ...үнеэдһээ һү ехээр ...хамалнуудай шэг... ...нэмээхэ, үбһэ тэ... ...мм, килограмм ...ашаг үрэтэйгөөр ...гээшэ бүхы мал... ...зорилго байна.

...ше энэ жэл малай ...нэгэл онсо, илан... ...алгатай үедэ эхи... Мүнөө бүхы совет ...дэхи табан жэлэй, ...түгэсхэхы жэлые ...тгаар дүүргэхэ ...эн, мүн КПСС-эй ...байгаа XXV съез... ...түрэтэйгөөр уг... ...социалис мүры... ...энэ хүсэтэйгөөр ...байһан үе ха юм.

...мэһээ манай ...» совхозой, һаа... ...шад энэ эхилээд ...й үбэлжэлгые эм... ...ар үнгэргэхэ, эдеэ... ...нүүдые ехээр ... Бэшүүрэй аймагай ... совхозуудай ... үүсхэл уряае ...һөө һайшаан дэм... ...эд өөһэдынгөө ...онуудые хаража ...дэшэлүүлэгдэһэн ... абажа, дам саашань аймагайнгаа бүхы һаалишадые мүрысөөндэ уряалаа һэн.

Жэшээнь, бидэнэй хүдэлдэг Нестеревскэ фермын һаалишад үбэлжэлгын үедэ (ноябрьһаа — июнь болотор) үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1250 килограммһаа бага бэшэ һү һааха зорилго урдаа табинхай. Бусад нүхэдтөө эрхим ажалай жэшээ харуулжа, тэдэнээ урагшань дахуулан ябадаг манай түрүү һаалишад бүри дээшээ уялгануудые абаа. Тусхайлбал, З. И. Руднева энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1450 килограмм, М. Г. Латыпова — 1400, М. И. Лобыцина — 1300 килограмм һү һаахабди гэжэ социалис уялга соогоо бэшэнхэй.

Тиигэжэ КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо бүхы фермээрээ хамта 340 центнер һү абажа, тэрэнэй 680 центнерысэнь гүрэндэ худалдаха аргатай болонобди.

Үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө бүхы үбһэ тэжээлые зүбөөр хубаарилан, һайнаар буйлуулжа, таарамжатай рационоор эдюулнэбди. Нэгэшье үнеэ, гунжа һубайруулхагүйн тула искусственна үрэжүүлгэ һайнаар эмхидхэжэ, малаа ходо тобир тарган байлгаад, үнеэдые тугаллахаһаань урда тусгаар һайн харууһанда табиха, түрэһэн хойнонь зүбөөр эдеэлүүлжэ һаахабди. Энээнтэй хамта фермэдээ ариг сэбэрые сахижа, һайн шанартай һү абадаг болохын тула тэмсэхэбди.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо манда гүйсэд бии. Жэлэй үнгэрһэн арба һарын туршада манай фермэ бүхыдөө 2420 центнер һү гүрэндэ худалдаха түсэбтэй аад, хамта 2847 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2226 килограмм һүн абтаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үнеэн бүхэнһөө 320 килограммаар ехэ һүн һаагдаһан болоно. Энээнэй ашаар һаалишаднай байгша ондо үнеэн бүхэнһөө 2420 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэһэн социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ аргатай байна.

Фермын түрүү һаалишад М. Г. Латыпова, З. И. Руднева, Е. Л. Курбатова, З. М. Куева гэгшэд ганцашье энэ жэлэйнгээ бэшэ, мүн һү һааха табан жэлэйнгээ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы үнеэд, гунжад уянда байлгагдажа, дүүрэн рационоор эдеэлүүлэгдэнэ. Байгша ондо үбһэ, силсо, һолоомо горитой бэлэдхэгдэжэ, мал бүхэндэ 10,2 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол таһалжа үгэхэ аргатайбди.

Үбэлжэлгын үедэ сагаан эдеэ ехээр абахын түлөө тэмсэхынгээ хажуугаар гүрэндэ мяха худалдаха энэ жэлэй, мүн ерэхэ 1976 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула үбэлэй үедэ 300 үхэр шахан таргалуулхабди. Тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 800 граммһаа бага бэшээр нэмээжэ, үхэр бүхэнии 350 килограмм татаха болгожо тушааха зорилго табигдана. Тиигэжэ шадабал, ерэхэ жэлэй эхинһээ хойшо КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ үдэр болотор 650 центнер мяха гүрэндэ худалдаад, 1976 оной түрүүшын хахадай түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ арга гүйсэд бии.

Жэлэй үнгэрһэн арба һара соо манай мал шахадаг гүүртын малшад һайнаар хүдэлжэ гараа. Гол түлэб үхэрнүүдые зүбөөр бэлшээн, шахан таргалуулһанай ашаар нёдондоной энэ үеынхиһөө 293 центнерээр ехэ мяхан абтаа гэхэ гү, али бүхыдөө 2218 центнер мяхан бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. Шахамал үхэр бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 766 граммаар нэмээгдэһэн болоно. Мяханай комбинадта тушаагдаһан бүхы үхэрнүүдэй 80 процентнь тарган гэжэ сэгнэгдээ.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, манай «Зырянский» совхозой һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэд, шахамалнуудай гүүртын малшад абаһан уялгаяа, урдахи зорилгоёо дүүргэжэ гүйсэд шадаха байха гэжэ бүхы сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө зүгһөө батаар найдуулан хэлэхэ байнабди.

М. ЛАТЫПОВА, З. РУДНЕВА, М. ЩЕРБАКОВА, — һаалишад, П. КОЛМАКОВ, В. НЕРОДОВ — мал харууһалагшад, В. ЛИШИНА — Нестеровскэ һаалиин фермые даагша.

Прибайкалиин аймаг

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» олгогдоо

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневые эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй үндэр дээдын шагналаар — Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаляар» шагнаха тухай шиидхэбэри Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиум абаба. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Р. Чандра Эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг национальна хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй бүхэдэлхэйн конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ шиидхэбэри тухайнь соносхоһон байна. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан эб найрамдалта программа дотор табигдаһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула залан сэхэ эсэшэ сусашагүй ажал ябуулһанайнь түлөө мүнөө үеын политическэ элитэ ехэ ажал ябуулагша Л. И. Брежневтэ эб найрамдалай тала баригшад гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэ гээд нүхэр Л. И. Брежневтэ үндэр дээдын хайра шагнал олгохо тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Дэлхэй дээрэ шахардуу байдал һуларуулхын түлөө, амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудые баталхын түлөө, уласхоорондын аюулгүй байдал хангахын ба гүрэнүүдэй, арадуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ Л. И. Брежнев айхабтар ехэ эдэбхи үүсхэл, эсэшэ сусашагүй эршэ зориг гаргаа гээд тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын түүхэтэ зүблөөнэй амжалта Л. И. Брежневэй ажал ябуулгатай бата холбоотой юм.

Л. И. Брежневтэ олгогдоһон үндэр дээдын шагнал эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай онсо ехэ хубитаяа оруулһые арадуудай үндэрөөр сэгнэһэн ушар болоно гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ХЭРЭГЫЕ БЭХИЖҮҮЛХЭ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үндэр дээдын шагнал — Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» олголгые Эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг национальна хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй бүхэдэлхэйн конференцидэ хабаадагшад баяр баясхалантайгаар угтаба.

— Леонид Ильич Брежневые «Эб найрамдалай алтан медаляар» шагналга эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ, арадуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ Советскэ Союзай, тэрэнэй Коммунис партиин ба КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин айхабтар ехэ габьяатай байһыень мэдэрһэн ушар болоно гэжэ ГДР-эй эб найрамдалай Соведэй генеральна секретарь В. Рюмпель ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдээ хэлээ.

Анголын Арадай Республикын, Бельгиин, Великобританиин, Индиин, Панамын, Советскэ Союзай, Финляндиин ба бусад оронуудай түлөөлэгшэд юрэнхы асуудалаар хөөрэлдөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалай түлөө, шахардуу байдал һуларуулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ шухаха гэжэ тэмдэглэбэ.

ОРОН СООГУУР ЯБАНА

ЛЕНИНГРАД. Италиин Республикын Президент Дж. Леоне ба тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүд ноябриин 22-то Ленинград хототой танилсажа үргэлжэлһэн байгаа. Энэ хотые эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалагшадай дурасхаалые ёһолон хүндэлжэ байһанаа мэдүүлэн, хүндэтэ айлшан Пискаревскэ мемориальна хүүр дээрэхи Эхэ орон гэжэ хүшөөгэй дэргэдэ венок табиба. Ленинградтахи гарнизоной сэрэгүүдэй хүндэлэлэй харуул мүнхын галай дэргэдэ жагсаагдаһан байгаа. Италиин Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимннүүд зэдэлбэ.

Дж. Леоне «Аврора» крейсертэ хүрэһэн байна. Удаань тэрэ шэнэ барилгын районуудаар ябажа хараһан, Ленинградай 318-дахи һургуулида итальян хэлэнэй хэшээлдэ һуулсаһан байха юм.

Энэ үдэртөө Дж. Леоне Тбилиси ошохоёо Ленинградһаа мордобо.

АМЖАЛТАТАЙ ХАРИЛСААН

ПРАГА. (ТАСС). СССР-эй ба ЧССР-эй правительствануудай делегацинуудай хоорондо хөөрэлдөөнүүд эндэ амжалтатайгаар дүүрэбэ. 1976—1980 онуудта СССР-эй, ЧССР-эй хоорондо хэгдэхэ худалдаа наймаан тухай хэлсээндэ, энэ хэлсээн тушаа 1976 оной протоколдо гар табигдаа.

Энэ хэлсээнэй үндэһөөр совет-чехословак худалдаа наймаанай-экономическа харилсаан улам хүгжөөгдэхэ байна. 1976—1980 онуудта СССР-эй ба ЧССР-эй хоорондо 24 миллиард түхэригэй наймаан хэгдэхэ юм.

СССР-эй правительствын этигэмжэ түлөөлэлгөөр — гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, ЧССР-эй правительствын этигэмжэ даалгабаряар гадаадын худалдаа наймаанай министр А. Барчак документнүүдтэ гар табиба.

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй президент Г. Гусак СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличевтой уулзажа хөөрэлдөө.

Хөөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

АРГА ХУРГАЯА ХҮСЭД ХЭРЭГЛЭХЭ

КУРГАН. (ТАСС-ай корр.). Ноябрь һарада Курганска областьдо хүйтэн шэмэрүүн байнхай. Нуур соорэмүүдэй мульһөөр хүшагдахыень хүдөөгэй механизаторнууд үнинэй хүлеэһэн байна. Юундэ тиигэхэ болоо юм гэжэ хүн хүрэһөөр бодомжолхо байха. Хүдөөгэй механизаторнууд олон зуугаад комбайн, жаткануудые шэрэһэн тракторнуудые нуур сөөрэмүүд дээгүүр гаргаба. Жэшээнь, Лебяжьевска райондо оньһожоруулагдамал хорин звено ожорһо, хулһа хадажа байна.

Һолоомон шэнгеэр ожорһо хулһыешье бусад тэжээлтэй хэршэн холёод, малда үгэхэдэ, амтархан эдидэг байха юм. Тиимэһээ карбамид ба белогуудые нэмэһэн бүдүүн тэжээл болбосоруулха тусхай цехүүд эндэхи олон ажахынуудта хүдэлдэг. Колхоз, совхозуудай ажалшад 111 мянган тонно ожорһо, хулһа бэлдэбэ. Үбэл болотор үшөө эды шэнээн ожорһо сабшажа абахые хараална.

ГАР ТАБИХА ЭРХЭДЭ ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

СИГНАХА. (Грузиин ССР). (ТАСС-ай корр. О. Кевлишвили). Ороохо таряа эгээл ехээр тарижа ургуулдаг Сигнахска районой полинууд дээрэһээ һүүлшын агрегадууд гаргагдаба. Нёдондо жэлэйхиһээ эндэ тарялангай талмай 3 мянган гектараар үргэдхэгдөө.

КПСС-эй XXV съездэ Ленинскэ комсомолой эльгээһэн мэдээсэлдэ гар табиха эрхэдэ хүртэхын түлөө районой ажахынуудай залуушуулай 12 тракторна бригада мүрысэжэ байна. Магаро тосхондохи колхозой тракторна бригадые хүтэлбэрилэгшэ Социалис Ажалай Герой Иван Байдошвилиин һурагшад эдэ бригадануудта хүдэлнэ. Хабарай тарилгада газараа һайнаар бэлдэхын, намарай тарилгые болзор соонь үнгэргэхын түлөө мүрысөөндэ эдэнэр илаһан байгаа.

Мүнөө суута бригадир И. Байдошвили 27 эдир хүбүүд, басагадые һургажа байна. Эдэнэрынь хойто хабар трактор түрүүшынхеэ жолоодохо юм.

ТАРЯАЛАНГАЙ ТАЛМАЙ УҺАЛАГДАНА

ЧИМКЕНТ. (ТАСС-ай корр. В. Торский). Урда Казахстанай ажахынууд үбэлэй сагта таряалангайнгаа талмайе уһалжа эхилбэ.

Эндэхи газарай хүрьһэн хужарлиг, намаг налхитай түргөөр болошодог байна. XX партсъездын нэрэмжэтэ совхозой Социалис Ажалай Герой Ажихан Ескараевай толгойлдог бригадын үүсхэлээр Хооһон таладахи газарые һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ. Энээнэй тула намар-үбэлэй үедэ эндэхи газарай хүрьһые ехээр уһалжа, хужарһаань угаажа һалгаадаг байха юм.

НАМАРАЙ УРГАСА

КАРШИ. (ТАСС-ай корр. В. Шумайлов). Эндэхи ургэн нэлэнхы талын шэнэ газар элдүүрилдэг түрүүшын ажахыда — Чули Бегимкуловай нэрэмжэтэ совхоздо хүсы үбһэ энэ жэлдэ табадахяа сабшажа дүүргэбэ. Кашкадарьинска областиин нэгэшье поли иимэ үндэр баян ургаса үгөөгүй.

Совхозой 150 гектарта һуулгагдаһан хүсы үбһэнэй ургасые Амударьягай уһаар уһалһан байгаа. Эндэ март һарада түрүүшын ургаса хуряагдаһан юм — гектарһаа 60 центнер хуряагдаа. Удаань энэ полидо нэмэлтэ тэжээл оруулагдаад, һара хахадай үнгэрхэдэ, хоёрдохёо сабшагдаа һэн. Иигэжэ таба дахин дабтагдаа.

Т. Умиркуловай оньһожоруулагдаһан бригада дүн хамта гектар бүриһөө 450 центнер ногоон эшэ намаа хуряаһан байна.

ХОРИИН РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

УРАГШАТАЙ ХУБИЛАЛТА, БҮРИ ЕХЭ ЗОРИЛГО

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада ябуулһан хүдэлмэри тухайгаа ээлжээтэ партийна конференци дээрэ КПСС-эй райком тоособо. Юһэдэхи табан жэлэй туршада арадай ажахые, соёл культурые улам хүгжөөхэ түсэб бэелүүлхэ ехэ тэмсэлдэ һүүлэй хоёр жэлэй шиидхэхы удха шанартай һуури эзэлжэ байһаниинь мэдээжэ. Тиигэбэшье түрүүшынь гурбан жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүе шэнжэлжэ үзэхэдээ, урда болоһон конференци аймагай промышленностиин болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин горитой гээгдэлдэ оронхой байһые онсолон заахан, энэ дутагдалые усадхахын тула бодото хэмжээ абахыень КПСС-эй райкомдо, партийна эхин организацинуудта эрилтэ табяа һэн.

Тэрэ заабаринь, тэрэ эрилтыень хүтэлбэри болгон, тоосоото хугасаада КПСС-эй райком эмхидхэлэй болон политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулаа, партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, ударидахы шадабариень улам гүнзэгырүүлхэ гэжэ оролдоо. Энэнь КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **В. У. Дархановай** конференци дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соо тодоор баримталагдана.

1970 оной дүнтэй сасуулхада, промышленна продукци худалдалга юһэдэхи табан жэлэй туршада 56,4 процент ехэ болоһон. ажалай бүтээсэ 20 процентээр ургаһан байха юм.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө аймаг соогоо үүсэлһэн Хандагайн леспромхозой коллектив модо бэлэдхэжэ табан жэлэй түсэб хэхэд жэлээр шахуу урид дүүргэбэ, даабариһаа гадуур 85 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ социалис уялгаяа бэелүүлхын түлөө мүнөө эрид шууд тэмсэжэ байна. Аймагай леспромхозуудта хүдэлжэ байдаг томодхогдоһон, мүн бага комплексэ 31 бригаданууд 24-нинь 1975 оной, 17-нинь табан жэлэй даабари дүүргэбэ.

Гэхэ зуура, Хурбын, Хоринин леспромхозууд олон жэлдэ үргэлжэлһэн гээгдэлээ усадхажа шадаагүй байна. Шүүмжэлэлдэ ороход гаргаатэйшье. Имагтал ажалай эмхидхэлэй һулаһаа, техникэ хүсэд хүсэн соонь ашаглагдадаггүйһөө болоно, эдэ хоёр томо предприятии аймагай промышленна үйлэдбэриин түбэг татана бшуу. Жэлэй үргэлжэлгэдэ промышленна бүхы продукциин аяар 90 процентые леспромхозууд бүтээдэг байна ха юм. Ушар иимэһээ эдэ хоёр предприятиинуудай байдал аймагай хүтэлбэрилэгшэдые һанаа зобоогоогүй аргагүй.

Аймаг дотор барилга ехээр хэгдэнэ. Барилгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриин хэмжээн наймадахи табан жэлэйхитэй жэшэхэдэ, энэ табан жэлэй туршада 2,5 дахин ехэ болоо. Гэбэшье тэдэнэй хүсэн мүнөө үеын байдалай эрилтэ гүйсэд хангажа шадагүй, Аймаг соо бүтээгдэһэн али бүхы барилгануудай 40 процентнь предприятинуудай, совхозуудай өөһэдынь хүсөөр бодхоогдоно. Иимэ ушартай ямар хойшолонтой байһаниинь мэдээжэ ааб даа.

Барилгашадай коллективүүдэй дундаһаа илангаяа «Бурводстрой» трестын ПМК магтаалда хүртөө. Энэ залуу коллектив. Хэрбээ 1971 ондо 631 мянган түхэригэй хэмжээнэй хүдэлмэри хэһэн һаа, энэ түгэсхэхы жэлэйнь түсэбтэ даабари 1,5 шахуу миллион түхэриг болоно. Августын эсэс багаар табан жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн түс коллективэй хүдэлмэришэд Байсын эбэрэй, Баруун Амгалантын, Шүбгын уһалууриин системэнүүдые ашаглалгада тушаагаа. Тиигэжэ 2,5 мянган шахуу гектар газар нэмэжэ уһалха арга бии болобо гээшэ. Гадна 8,4 мянга шахуу гектар сабшалан болон бэлшээриин хүрьһэ үндэһөөрнь һайжаруулха, шанаржуулха ехэ хүдэлмэри хэһэн байха юм.

«Бурсельхозмонтаж» трестын ПМК-гай коллективэй хүдэлмэри тоосоото элидхэл соо яһала һайнаар сэгнэгдээ. Малай байрануудые, ороохоной тоогуудай, үйлэдбэриин бусад һалбаринуудые оньһожоруулха, тэндэ элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхохо хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэнөөр хэгдэдэг болоһониинь тэмдэглэгдээ. Һайн хэрэгүүд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд, дутуу дундануud тушаа элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэгшэд зүб тогтоо.

Аймагай арадай ажахын гол һалбари хадаа хүдөө ажахы болоно. Удаа дараалан ушарһан ган жэлнүүд газар болон мал ажалай саашадаа хүгжэлтэдэ, гүрэнэй түсэб дүүргэлгэдэ нилээд һаад хэһэн байна. Гэбэшье КПСС-эй райкомой, партийна эхин организацинуудай һүүлэй хоёр жэлэй туршада тусхай хараа шэглэлтэйгээр ябуулһан эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэри өөрынгөө аша үрэ харуулаа гэһэн тобшолол конференци дээрэ хэгдэһэн байна. Мал ажалай продуктнуудые тушааха гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ түрүүшын гурбан жэлэй туршада нилээд гээгдэлдэ ороһон байна. Энэ алгасаан нилээд бага болоо. Түгэсхэхы жэлдэ гүрэндэ мяха, һү, нооһо, үндэгэ бэлэдхэхэ түсэб горитойгоор үлүүлэгдэхээр багсаамжалагдана. Энэ жэлдэ совхозууд 254,6 мянган центнер ороохо хуряагаа. Харин 1971 ондо минил 71,2 мянган центнер абтаһан бэлэй. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада ороохото ургамалнуудай тарилгые 6738 гектараар үргэдхэһэн (тэрэнэй, 3,5 мянган гектарынь энэ жэлдэ) байна.

Анаагай совхозой таряашад ямаршье жэлдэ тарянай тогтууритай ургаса хуряадаг дүй дүршэл шудалангхай. Эндэ газар тарялан эрхилхэ өөрын технологитой болонхой. Бүхы тарялангайнь 33 процент заатагүй сэбэр паар эзэлдэг юм.

Гэхэтэй хамта аймагай ажахынууд ниитын адууһа малые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха асуудал үшөө шиидхэжэ шадангүй байһаниинь элидхэл соо, мүн тоосоо зүбшэлгэдэ хабаадаһан нүхэдэй үгэ соо тобойн харагдана. Сабшалан, бэлшээри үндэһөөрнь һайжаруулха, уһалха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри урданайхиһаа нилээд ехээр хэгдэнэ. Олон жэлэй ногоо ехэ дайдада таридаг, яһала гэмгүй ургаса абадаг дүршэлтэйшье боложо байна. Һү һаалиин фермэнүүд шадар һайжаруулагдаһан, гуримшуулагдаһан бэлшээри байгуулагдана. Мал ажал эрхилхэ хэрэгтэ гүрэмнай айхабтар ехэ туһа хүргэнэ.

Хэдэн олон хэмжээнүүдэй абтажа байбашье һаань, малһаа абтадаг ашаг шэмэ үшөөл һанаһанда хүрэмөөр бэшэ байһаниинь элирнэ. Бэшэ аймагуудтай жэшэхэ болоо хада, Хориин аймагта хоёр мянгатан гэжэ суурхаһан һаалишад даншье үсөөн. Тиихэдэ шанар муутай нооһон, һүн, туранхай, жэжэ мал гүрэндэ тушаагдаһаар. Эдэ дутагдалнуудай хажуугаар малай һүрэгөөрөө гарзалха, эхэ малай олоороо һубайрха ушар хүдөө ажахын үйлэдбэриие ехэ хохидолдо оруулна.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл бултанай хэрэг болгохо, механизаторнуудай болон малшадай байра байдал һайжаруулха, малай томо комплекснуудые байгуулха, ажахынуудые ямар нэгэн һалбарида мэргэжүүлхэ талаар аймаг дотор һүүлэй үедэ бэелүүлэгдэжэ байһан хэмжээ ябуулганууд хадаа дээрэ дурдагдаһан гол дутагдалнуудые дары усадхаха үндэһэ һууринь боложо үгэхэ байна.

Энэ асуудалаар Дээдэ-Тайлсын совхозой директор **П. О. Инкитинэй**, Хурбын совхозой главна агроном **П. Р. Евсеевэй** хэлэһэн үгэнүүд делегадуудые һонирхуулаа. Эдэ ажахынуудта тугал, бургуу түргөөр түлжүүлхэ, гүрэндэ тушаагдаха хони, үхэр шахаха тусгаар технологи нэбтэрүүлэгдэнэ. Сабшалангай үрэжэл дээшэлүүлхэ, бэлшээри һайжаруулха, шэнэ газар ашаглаха, олон жэлэй ногоо тариха дуршэл шудалха талаар эдэ ажахынуудта ехэ юумэн хэгдэнэ.

— Партиин, отделениин партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые нарижуулан һайжаруулха, хүтэлбэрилхэ шадабариень улам дээшэлүүлхэ зорилго эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри ябуулгада байна. Тиихэ зуураа совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй ажалша мүрысөөнэй дүнгүүдые эрхимээр сэгнэхэ асуудалда саг үргэлжэ анхарал хандуулагдана, — гэжэ Үдын совхозой партийна комитедэй секретарь **Б. Б. Цырендоржиев** тэмдэглэһэн байна.

Зүгөөр мүрысөөнэй гол эрилтэ хадаа хэһэн, бүтээһэн хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ асуудал болоно. Һая болотор энэ зүйл мүрысөөнэй гурим соо заагдадаггүй байһан. Энэ дутагдал зайсуулагдаа. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай бүтээмжэ бүхэниие хубиин творческо түсэбтэй болгохо гэжэ ехэ оролдого гаргажа байһан тушаагаа тэрэ тогтоо.

Томодхогдоһон бригадын гуримаар модо отолхо, таллуулха арга аймаг соогоо эхи түрүүн хэрэглэжэ эхилһэн Хоринин леспромхозой модо бэлэдхэгшэдэй бригадир **В. А. Квашнин** конференци дээрэ үгэ хэлээ. Тиихэдээ энэ мүнөө хүтэлбэрилдэг бригада 1975 оной хүдэлмэриин гурбан жэлэй даабари 184641 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаритай һаа, тэрэнь 223980 кубометрээр хүргэгдэ байна. КПСС-эй XXV съездэй хүндэлэлдэ зорюулан, түгэсхэхы жэлэй даабариһаа гадуур 5 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ [illegible] мүнөө үшөө 600 кубометрээр ехэ болгохо гэжэ шиидээ бригадын гэшүүд.

Коллективэй дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын, ниитэ политическэ хүдэлмэриин дүй дуршэл, тэрэнэй нүлөөлэл тухай «Бурводстрой» трестын ПМК-гай партийна эхин организациин секретарь **Н. Г. Назаренко** делегадууд хөөрэжэ байна. Хүдэлмэришэдөө байра байдалаар хангаха, эбтэй эетэй коллектив байгуулха талаар эндэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Һурагшадые ажал хүдэлмэридэ дадхаан дүршүүлхэ асуудал тухай Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин директор **Н. Н. Афанасьев** [illegible]

Районно партийна конференци [illegible] Буряадай АССР-эй Верховна Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ **Б. С. Семенов** [illegible]

Конференциин [illegible] пленум [illegible] КПСС-эй райкомой [illegible] гэдэхи секретаряар **В. У. Дарханов**, секретарьнуудаар **И. В. Фролов**, **Д. Д. Дагбаев** гэгшэд һунгагдаа,

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ХОЛБООНДО

Буряадай уран зохёолшодой холбоондо һаяхан партийна нээмэл суглаан боложо үнгэрбэ. Партиин гэшүүд, уран зохёолшод олоороо сугларжа, Уран зохёолые хүн зоной дунда нэбтэрүүлхэ бюрогой ажал хүдэлмэриие зүбшэн хэлсэбэ.

Хүн зоной дунда уран зохёол нэбтэрүүлхэ бюро Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэ эмхидхэгдэһээр дүрбэн жэл үлүүтэй боложо байна. Үнгэрһэн үе соо бюрогой хэһэн ажал хүдэлмэри нилээд ехэ.

1971—1975 онуудта Буряадай уран зохёолшод нилээд оло дахин уншагшадтаяа уулзаһан байна. Гансахан 1975 оной туршада нимэ 1007 уулзалга болоо һэн. Москва, Свердловск хотонуудта буряад литературын үдэрнүүд үнгэргэгдөө. Мүн Украинын, Москвагай уран зохёолшод манай нютагаар айлшалаа. Манай бүлэг зохёолшод Баруун Украинын уншагшадтай уулзажа, тэндэхи предприяти, ажахынуудай хэрэгүүдтэй танилсажа ерэһэн байна. Буряад уран зохёолой үдэрнүүд Усть-Ордын, Агын национальна округуудта үнгэргэгдөө.

Эдэ бүхы уулзалганууд, хэмжээ ябуулганууд, аймагуудта болоһон уншагшадай конференцинүүд хадаа буряад уран зохёол, тэрэнэй хүгжэлтэ, мүнөө үеын байдал тухай олондо ойлгуулжа үгэхэ, шэнэ зохёолнуудтай танилсуулха хэрэгтэ нилээд ехэ нүлөө үзүүлээ. Тиимэһээ энэ бюрогой хэхэ, эмхидхэхэ хүдэлмэри айхабтар ехэ болоно бшуу. Бюрогой гол зорилго хадаа олон түмэн хүн зоной дунда уран зохёол нэбтэрүүлхэ хэрэг болоно ха юм.

Бюро байгуулагдаһан сагһаа хойшо энэ гол зорилгоёо бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Уран зохёол нэбтэрүүлхэ бюрогой һүүлэй үеын ажал хүдэлмэри тухай энэ эмхиин директор, уран зохёолшо **Цыден-Жап Жимбиев** элидхэл суглаан дээрэ хэбэ.

Дээрэ дурдагдаһан бюро гурбан шэглэлтэйгээр ажал хүдэлмэреэ ябуулна. Нэгэдэхинь. Улаан-Үдэ хотын промышленна предприятиин хүдэлмэришэдтэй, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалгануудые үнгэргэнэ. Хоёрдохинь. Хүдөө нютагуудта уран зохёолшод ошоно. Уран зохёолой ехэ нэгэдэлтэй Түнхэнэй, Ахын, Хурамхаанай аймагуудта бюрогой таһагуудые байгуулхада һайн байгаа гэһэн һанамжа суглаан дээрэ гараа. Гурбадахинь. БАМ баригшадта ошоно.

Нэгэ зохёолшын зохёохы ажал тухай тусхай үдэшэнүүдые, номой һайндэрнүүдые үнгэргэхэдэ ехэ туһатай байха һэн гэжэ суглаанда хабааданһан олон хүн мэдүүлбэ. Хани барисаанай темэдэ зорюулагдаһан үдэшэнүүдые ходо үнгэргэжэ байбал, ехэ туһатай байха һэн.

Уран зохёолшодой хүдөө гаража, уншагшадтаяа уулзаха хэрэгэй үшөөл тунайшагаар, хайша хэрэгээр эмхидхэгдэдэг байһан тухай уран зохёолшод өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэбэ. Хүдөө гараха бригадануудта дайралдаһан лэ гэхэ гү, али сүлөөтэйшэг хүн оруулагдахаяа һанана. Ямар зохёолшон бэ, уншагшадта ехэ һонин, туһатай юумэ үгэжэ шадаха гү? Энэ асуудалые нэн түрүүн тон наринаар хаража үзэхэ гэжэ хэлсэгдээ. Мүн Уран зохёол нэбтэрүүлхэ бюрогой-хид ном худалдадаг эмхитэй һула холбоо барисаатай байна. Уран зохёолшодой уншагшадтаяа хэдэг уулзалгануудай шанарые, тэдэнэй ашаг үрые, туһые дээшэлүүлхэ тухай олон нүхэд һанамжануудаа хэлэбэ. Уран зохёолшод гансаараа өөһэдөө бэшэ, харин артист, композитор, уран зураашадтай хамта ябажа, хүн зонтой уулзадаг. шэнэ зохёолоо уншадаг, түсэбүүд тухайгаа, мүнөө үеын зохёолой байдал тухай хөөрэдэг, концерт табидаг һаань, ехэл һайн байгаа. Уншагшаднай гансал уран зохёолоор бэшэ, харин шэнэ дуугаар, зурагаар һонирхоно ха юм.

Партийна нээмэл энэ суглаан тусхай тогтоол баталан абаа.

Манай корр.

ОРЛИГТО ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

АХЫН АЙМАГТА

Һаяхан аймагай түб Орлигой «Саяан» гэжэ культурын байшанда хүн олоороо сугларaa. Эндэ колхоз, совхозуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, ажалшад 10 һарын туршада хэр зэргээр хүдэлжэ байһан тухайгаа хөөрэлдэбэ.

Нэн түрүүн үгэ абаһан аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Будаев табан жэлэй түсэб, уялгануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. 8-дахи табан жэлэй дүнгүүдтэй сасуулхада, мүнөө адуунай тоо толгой 19 процентээр, нооһо гүрэндэ худалдалга 25 процентээр дээшэлээ. Ой модоной ажахын, аймагай типографиин, медицинын хүдэлмэрилэгшэд даалгабарита уялгануудаа эрхимээр дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ.

Уулзалга дээрэ аймагые электрижүүлгын Советэй түрүүлэгшэ Н. Мандагаев үгэ хэлээ. Сентябриин 7-ной үдэр манай аймаг Эрхүүгэй гидроэлектростанциин хүсөөр бүхэли сүүдхын гэрэлтэй болоо. Һүүлэй үндэ 50-яад трансформаторна подстанцинууд баригдажа, малшадай 40 гаран байрада гэрэл оруулагдаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Үшөө хэгдэхэ ажал ехэ.

Аймагай арадай судья С. Убеев социалис журам ямараар сахигданаб гэһэн асуудалаар тобшохон мэдээсэл хээ.

Һонирхолтой уулзалгын түгэсхэлдэ асуудалнууд таһалгаряагүй табигдажа, харюунууд үгтөө.

ҺААЛИШАНАЙ АМЖАЛТА

Аймагай 1975 оной чемпион, Ажалай Улаан Тугай орденто Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Дулма Максаровна Галсанова 10 һарын дүнгөөр ехэ амжалта туйлаа.

Тэрэ бүхы үнеэдһээ байгша ондо 13.800 литр һү һааха түсэбтэй аад, үшөө үндэр социалис уялга абаа һэн. Жэлэй дүүрэтэр 15.000 литр һү һаахаб гэжэ тэрэ уялгалһан байна.

Байгша оной ноябриин 1-нэй байдалаар Дулма Максаровна 16.975 литр һү һаажа, жэлэйнгээ түсэб 113 процент дүүргэбэ. Үнеэн бүриһөө 1.130 литр һү һааһан энэ һаалишан арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллажа эхилэнхэй.

О. БАЛДАНОВА.

Тарбагатайн кондитерска фабрикын конфетэ гаргадаг цех соо ходо түрүүлжэ ябадаг Татьяна Маркеловна Ждановагай бригадын гэшүүд КПСС-эй XXV съездые ажалай үндэр бэлэгүүдтэйгээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Тиихэдээ халаанайнгаа даабарине 120—150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): бригадир Т. М. Жданова, Е. Е. Гутковская, П. Старейчикова, М. М. Чебунина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАГАЙ фото.

ОРДЕНТО МЕХАНИЗАТОР

1954-дэхи он. Шэнэ газар хахалха гэһэн партиин уряа бүхы орон соогуур тараа һэн. Тэрэ үедэ Петр Гафьятович Халиулин Совет армида уялгата албала дүүргэжэ байгаа Сэрэгэй албанһаа бусамсаараа мэргэжэлээрээ ажаллажа, түрэл партиингаа уряада харюу болгон шэнэ газар хахалалсахаб гэжэ тэрэ ходо һанажа ябаа. Юуб гэхэдэ, П. Г. Халиулин армида ошохынгоо урда тээ долоон жэлэй һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр трактористын дүрбэ һарын курсада һуража, механизаторай мэргэжэлтэй болоһон байгаа.

1955 оной намар уялгата албаяа дүүргээд, түрэл нютагаа бусажа ерэбэ. Холын Байгал шадарай нютаг ошожо ажаллыт гэһэн уряатай соносхол тэрэ дуулахадаа, Буряадай АССР-тэ ошохо гэһэн хүсэл Петр Халиулинай сэдьхэлдэ түрэбэ.

— Эрэ хүн зориһондоо,— гэжэ эгээн түрүүлэн нэрэ обогоо бэшүүлээд, холын замда түхеэржэ эхилээ һэн. Ябаха болоот гэһэн саарһанай удангүй ерэхэдэ: — Хүлеэһэн хүсэлни бэелээ бэлэй, — гэжэ П. Г. Халиулин мүнөө һанан хөөрэнэ.

1955 оной ноябрь һарада П. Г. Халиулин бүхы бүлэнэрөө (эсэгэнь наһа бараһан, эжытэеэ, хоёр дүүнэртэеэ Казань хотодо ажаһуудаг һэн) абаад, холын Буряад орон ошохоор мордобо. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо ерэжэ, түбхинэжэ эхилээ һэн. Тэрэ 1956 ондо анхан түрүүшынхиэ Залаа гэжэ участогта «ДТ-54» түхэлэй трактораар 500 гектар шэнэ газар хахалжа, дамжуулгын Улаан тугханда, мүнгэн шанда хүртэһэн байха юм. Тэрэ сагһаа хойшо хорин жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо Петр Гафьятович Халиулин хоёрдохи отделениин тракторна бригадада механизатораар таһалгаряагүй ажаллажа ябаһаар.

«Коммунизм» колхозой хоёрдохи отделениин механизаторнууд, таряашад 3500 гектар таряалангай га бүриһөө 17—20 центнер ургаса абаа гэхэ гү, али бүхыдөө 40 мянга гаран центнер таряа хуряагаа. Гансахан хоёрдохи отделениин тарялан дээрэ мүнөө жэлэй таряа хуряалгада ДТ, Беларусь, К-700 гэхэ мэтэ хүсэ ехэтэй 20 гаран трактор хүдэлһэн байна. Борьёогой үргэн талын таряалангай баян ургасые эды олон хүсэтэ машина, техникын үдэр һүнигүй хуряажа ябахые харахадаа, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ баян таряа ургуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулһанаа һанахадаа, П. Г. Халиулинай досоо ээлүүдгүй омог баяр түрэдэг.

Ажалша бэрхэ суутай, солотой механизаторнууд энэ колхоздо олон. Петр Гафьятович тэдэнэрэй тоодо ородог. Тэрэ жэлһээ жэлдэ үдэр бүри бүтээсэтэйгээр ажаллажа, 1960 ондо коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, оло дахин аймагайнгаа, колхозойнгоо чемпион боложо суурхаһан байха юм. Халиулин 1962 ондо партиин гэшүүндэ абтахадаа, «жэл бүри 1000—1500 гектарһаа доошо бэшэ газар хахалхаб, үдэр бүриингөө нормо 120—150 процент дүүргэхэб» гэһэн уялга абаа бэлэй.

Энэ уялгаяа ямараар дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хэр хүрөөб гэжэ хэдэн тоо, баримта дээрэ хараад үзэе. Юһэдэхи табан жэлэй эхиндэ—1971 ондо 1000 гектар газар хахалха уялгатай һаа, энэ тоогоо 1300 гектарта хүргөө һэн. Тиихэдэ түгэсхэхы жэлдэ 2000 гектар газар хахалха уялга абаһан байбал, мүнөө 3600 гектар газар хахалаад байна.

П. Г. Халиулинай эрхим ажалые гүрэн түрэмнай үндэрөөр сэгнэжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор, «Тунга шэнэ газар хахалһанай түлөө» гэһэн, мүн В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медальнуудаар шагнаһан юм.

Дүршэл ехэтэй механизатор П. Г. Халиулин 1975 оной эхинһээ арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллана.

Ц. САГАЛЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын аймаг.

ЛИТВАГАЙ ССР. Вильнюс хотын пластмассова зүйлнүүдые бүтээдэг завод гол продукциһаа гадна арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг. Жэшээлхэдэ, энэ заводой гаргаһан термосүүд хэрэглэгшэдэй дунда илангаяа һонирхогдодог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой техник Р. Бригинайте аяншалагшадай хэрэглэхэ термосүүдые харуулна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

КОЛХОЗНИГУУДАЙ БАЙДАЛ УЛАМ ҺАЙЖАРНА

Эд бараанай, ажаһуудалай элдэб албанай гүрэнэй үнэ сэнгэй тогтууритай байхада, колхознигуудай ажалай һарын дунда зэргын салин түлөөһэн түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада 22 процентээр нэмээ. Промышленностьда хүдэлдэг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадайхитай жэшээлбэл, колхознигуудай салин түлөөһэнэй ургалтын эршэ дээгүүр байна.

АПН-эй корреспондент Ростовско областиин Родионово-Несветайска районой Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй байдалтай танилсаба.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Алексей Шевченкэтэй — түрүүшын хөөрэлдөөн. Энэ нүхэр агроном мэргэжэлтэй, зургаадахи жэлээ тус колхозые хүтэлбэрилнэ.

— Ниитын ажахыда хүдэлжэ олоһон мүнгэн, айл бүхэнэй баян дэлгэр байдалайнь үндэһэн болоно,— гэжэ Шевченко хөөрэбэ.— Түсэбтэ юһэдэхи табан жэл байгша ондо дүүрэхэнь гээшэ. Дүнгүүднай хожомшог согсологдохо. Тиигэбэшье урдынхиһаа баян болообди гэжэ мүнөөшье хэлэхэдэ болохо. Хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн манай партиин хараа бодол, колхознигуудай хэһэн ажалайнь зэргээр материальна урмашуулдаг гурим үйлэдбэриингөө хэм хэмжээ эрид дээшэлүүлхэ, экономикоёо хүгжөөхэ арга бидэндэ олгоо. Мүнөө хүн зоноо эдеэ хоолой продуктнуудаар, промышленностиие түүхэй эдээр дүүрэн хангадаг боложо байнабди. Олон тоо, баримтануудые дурдангүй, нэгэл тоо нэрлэһүү. 1971—1975 онуудта колхознай 32,5 мянган тонно ороохо таряа гүрэндэ худалдаа гэхэ гү, али энэмнай урдахи табан жэлэйхиһээ 37 процентээр ехэ болоно.

Материально - техническэ хэрэгсэлнүүдээр элбэг болоһоной, ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй ашаар иимэ ургалта туйлагдаа. Ажал хэжэ шадахаар колхозник бүхэн 1970 ондо 3760 түхэригэй хүдөө ажахын продукт үйлэдбэрилбэл, мүнөө 6220 түхэригэй продукт үйлэдбэрилнэ. Колхозой мүнгэн олзо доход 23 процентээр ургажа, дүрбэн миллиондо хүрэхэ ойротоо. (1974 ондо колхознай 3875 мянган түхэриг олзо доход оруулһан юм).

— Энэ ушар колхозой гэшүүдэй байдалда ямараар нүлөөлөөб? Мүнөө колхознигууд хэды түхэриг салин түлөөһэ абанаб?

— Ажалай түлөөһэндэ ажахымнай жэлдээ 1400 мянган түхэриг гаргашална. Мүнөө нэгэшье колхозник үдэрэй табан түхэригһөө бага түлөөһэ абахаяа болинхой. Механизаторнууд, малшад тухай хэлэхэ болоо һаа, тэдэнэр үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ 40—50 процентээр ехэ түлөөһэ абадаг болонхой. Тэдэнэр һарадаа дунда зэргээр 170—180, трактористнар 200 гаран түхэриг олоно.

Колхознигуудай ажал индустриальна түхэл шэнжэтэй боложо байна. Табан жэлэй туршада манай ажахы шэнэ техникэ абаа, мал ажалай хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, үргэлжэлөө. Энэнь ажалай түлөөһэнэй нэмэлтэдэ нүлөөлөө.

Залуу тракторист Вячеслав Макаровтай хөөрэлдэхэдэмни, иигэжэ хэлэбэ:

— Техническэ мэргэжэл олгодог училищи дүүргэжэ тракторист-машинистын мэргэжэл олооб. Урда тээнь һарадаа 80—90 түхэриг олодог, бага салинтай байгаа һэм. Мүнөө һарадаа дунда зэргээр 210—220 түхэриг абанаб. Дүй дүршэлтэй болоо аабзаб даа. Гурбан жэлэй саада тээ «Беларусь» гэжэ шэнэ түхэлэй тракторта һуудаг болоо һэм. Тэрэнэймни двигатель хүсэтэй, түргэн ябадалтай, зохид кабинатай. Иимэ машина даагаад хүдэлхэдэ урматай. эсэхэшьегүйш, ажалаймни бүтээсэшье дээгүүр. Түлөөһэмнишье нилээд ехэ болоо. 1971 ондо 1571 түхэриг олоһон һаа. жэл үнгэрөөд байхада 323 түхэригөөр, нёдондо 358 түхэригөөр ехэ мүнгэ абаа һэм. Тобшоор хэлэбэл, энэ табан жэлэй эхиндэхиһээ мянган түхэригөөр ехэ түлөөһэ абанаб.

— Бусад трактористнууд баһал иимэ салин абана гү?

— Үгы даа, ондо ондоо байдаг. Жэшээнь, аха нүхэр Виктор Минаков газар хахалдаг «Кировец-700» трактор даажа хүдэлнэ. Энэ жэлэй таряа хуряалгын һүүлээр һарын туршада 343 гектар паар хахалжа, 500 гаран түхэриг абаа. Би иимэ ехэ түлөөһэ абажа үзөөгүйб. Намһаа багаар олодог трактористнуудшье бии ааб даа. Ажалаймнай түлөөһэн колхозой тариалан дээрэ хэһэн ажалай хэмжээнһээ, шанарһаа дулдыдадаг.

Саашадаа юу хэхээр бодомжолнот?

— Хүдөө ажахын хурдан түргэн хүгжэлтэ ажалайнгаа бүтээсэ, түлөөһэ дээшэлүүлхэ арга намда олгоно. Ерэхэ жэлдэ хүдэлжэ байгаад дунда һургуули дүүргэхэб. Саашадаа һуража инженер-механик болохо хүсэлэнтэйб.

Колхозно бүлын олзо доход тухай Надежда Яковенкотай хөөрэлдөөб. Тэрэ гахайшанаар хүдэлдэг, үбгэниинь механизатор. Бүлэнь габан хүнһөө бүридэнэ, өөрын гэртэй, газаагаа бууса шадарай газартай.

— Манай бүлын баян дэлгэр ажаһуудагые гэр соохи юумэн элирхэйлхэ байха. — гэжэ колхозник эхэнэр хөөрэбэ. — Һүүлэй үедэ холодильник худалдажа абаабди. хуушан телевизорээ шэнэ, үргэн экрантай телевизорээр һэлгээбди, басаганайнгаа хадамда гарахадань, мебелиин гарнитур бэлэглээбди. Коляскатай мотоцикл абаабди.

Үбгэмни табан жэлэй саада тээ һарадаа, 140—150 түлөөһэ асардаг байһан аад, мүнөө хоёр зуу гаратар олоно. Бишье ехэ түлөөһэ абадаг болооб. Хоюулаа жэл соо 4300 тихэриг олонобди. (Һарадаа 360 түхэриг).

— Эдихэ юумэндэ хэды түхэриг гаргашалнабта?

— Эдеэ хоолой магазинда балайшье ябадаггүйб. Саахар дабһа, зуруул, кондитерска зүйлнүүд, үшөө зарим нэгэ продуктнуудые худалдажа абагшаб. Бэшэ юумэн булта өөрымнай Хартаабха, овощ алим жэмэс газаагаа [illegible] бди. тахяа галуу бариж[illegible] хоёр-гурбан пор[illegible] тэжээгшэбди. Үхибүүд[illegible] гээ багада үнеэтэй [illegible] һэмди.

— Колхозһоо юу худа[illegible] абанабта?

— Ороохол аба[illegible] тиихэдээ хүнгэн сэнгээ[illegible] лограммыень 7 мүнгөө[illegible] лэ айл бүхэн жэл бүр[illegible] бан тонно хүрэтэр [illegible] абадаг. Дуратай һаа — [illegible] дор, үгэрсэ, капуста, [illegible] арбуз абахада болохо, [illegible] хүнгэн сэнгээр худал[illegible] даг.

Колхознигуудтай [illegible] хөөрэлдэһые танилбар[illegible] ень хүдөө ажахы[illegible] мэдээжэ мэргэжэлтэ [illegible] сор Николай Борис[illegible] гуйбаб.

Колхозно хүдөө [illegible] үйлэдбэрилгын хүс[illegible] хүгжөөхэ хэрэгтэ [illegible] рэмнай ехэ үүргэ [illegible] Хүдөө ажахын маш[illegible] дые, минеральна [illegible] үйлэдбэрилэн гаргаа[illegible] хүсэ бүри [illegible] үйлэдбэрилхэ, газар[illegible] рилэн шанаржуулха [illegible] ехэ зорилго хараална, [illegible] гынуудые барина. [illegible] газарые ашаг [illegible] хэрэглэхэ, ажалай [illegible] дээшэлүүлхэ арга ол[illegible] ряашадай ажал [illegible] болоно. Бүхы хүндэ [illegible] рэ машинанууд [illegible] боложо байна.

Чапаевай нэрэмжэтэ [illegible] хозой оршодог Хойто-[illegible] зай экономическа [illegible] хүдөө ажахыдахи хү[illegible] рнин хүсэнэй бүридэ[illegible] ханизаторай хабаадалга [illegible] жэлэй турша соо 35 [illegible] процентээр нэмээ. Т[illegible] дай мэргэжэл ша[illegible] ургаа. Тэдэнэй дунда [illegible] литай болоһон ту[illegible] техникэ үндэр бүтээ[illegible] хэрэглэнэ.

Ажалай бүтээсын [illegible] тай хамта, таряашада[illegible] түлөөһэн нэмэ[illegible] хүдөө ажахын [illegible] гуримда оруулагда[illegible] баринуудта илангая[illegible] доор хэрагдана. [illegible] һүнай үйлэдбэри[illegible] оньһожоруулагдаһан [illegible] нуудтахи хүдэлмэри[illegible] лэй ажалайнь бүтээ[illegible] фермэнүүдэйхиһээ хоё[illegible] хин. ажалайнь [illegible] лөөһэн 50—70 [illegible] дээгүүр байна. Тарн[illegible] гахай үсхэбэрилгэ [illegible] һалбаринуудта [illegible] хой.

Петр [illegible]
АПН-эй корреспо[illegible]

Ростов-на-Дону.

ГАН БУЛАДТАЛ БАТА ГАНДАШАГҮЙ БАРИСААН

Сүхбаатар хотын модо болбосоруулдаг комбинадта совет инженер Евгений Иванович Качанов ажаллаха зуураа, өөрынгөө мэргэжэлдэ залуу үетэнние һургана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. И. Качанов эдир шабинарайнгаа дунда.

Баруун бүрэнэй сомоной «Үрэжэлтэ» нэгэдэлэй хонишон Б. Содномдаш зуун эхэ хониһоо 98 хурьга абажа, тобир тарганаар ондо оруулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Содномдаш Хангай талын атар ногоондо хамтын хонидые адуулжа ябана.

СОВЕТ АРАДАЙ ТУҺАЛАМЖА—МАНАЙ ХҮГЖЭЛТЫН ҮНДЭҺЭН

Хүн түрэлтэндэ эрхэ сүлдэ, дэбжэлтэ бэ хүгжэлтэ жэшээ харуулһан Агуу Октябриин нүлөөн доро, түшын социалис оронэй ламжалтайгаар 1921 ондо, албан арадай революциин һүүлээр улас түрэеэ түүлхэ, олон зуун жэлэй гэгэлэйгээ гарнаха, ажалай хүгжөөн, экономикоор һуурилтай болгохо зорилго Монголой арадай үргэбэндаһан байгаа. Энэ Октябриин революциин тэмэй болоһон Совет оронэй баһашагүй холбоотой манинь мэдээжэ.

Мүнөө, арадай революциин илалтаһаа хойшо хахад зуун үлүү жэлэй үнгэрэһэн байхада, манай оронэй айдалай бүхы һалбарида туйлагдаһан амжалта хадаа Советскэ Союзай аха дүүгэй туһаламжын, Монгол-совет бата хани барисаанай үрэ дүн гэжэ хэлэхэ ёһоор хэлэнэбди.

МАХН-эй ударидалга доро манай арад түмэн совет оронэй туһаламжые түшэг болгон дабшахадаа, түүхын богонихон хугасаа соо экономикоор эрид хүгжөөжэ шадаа, социалис байгуулалтада шэлжэн орохо материально-техническэ, бусад шье үндэһэтэй болоо бэшүү. «Бидэ совет арадтай хэмар туладдаанда нэгэ экипажда, хүдэлмэридэ нэгэ бригадада хамта ябажа ерээбди»,— гэжэ нүхэр Ю. Цеденбалай уран тодоор хэлэһэн үгэнүүдые мүнөө омогорхон дабтанабди. Энэ хэлэгшынь гүн удхые хэдэн жэшээгээр баримталан харуулхада болоно. Монгол-совет худалдаа наймаанай үдэрһөө үдэргэ эндэ дурдая. Монгол орон үргэдэжэ байгаа харилсаае Советскэ Союзһаа 40 миллион гаран элдэб янзын бараа худалдан абажа хэрэглэнэ. Тэрэ тоодо техникэ болон тухеэрэлгэнүүдэй 90 процентые, түлишэ, тоһодохо материалнуудай 100 процентые, арадай хэрэглэмэлын барааннуудай 60 процентые имагтал аха дүү совет оронһоо абанабди.

Совет технико-экономическэ туһаламжаар байгуулагдаһан, тэдэнэй ашаар сүмөөрөө шэнэлэгдэһэн промышленна предприятинуудта нүүрһэнэй 85 процент, нэсы болон нэсы гуталнуудай 100 процент, нэхэмэл ноһоон зүйлнүүдэй 100 процент гэхэ мэтэ үйлэдбэрилэгдэнэ. Энэ жэшээе үшөөшье тоогүй олоор үргэдхэжэ боломоор. 1971—1975 онуудта Монгол-совет экономическэ харилсаа холбоо үргэдхэхэ, худалдаа наймаа эрхилхэ тухай 1970 оной декабрь соо Москва хотодо баталагдаһан хэлсээн манай аха дүүгэй барисаанай саашанхи хүгжэлтын бата үндэһэ һууринь болоо юм. Энэ хугасаа соо Советскэ Союзай үзүүлжэ байгаа туһаламжые урда табан жэлэйхитэй сасуулхада, 2,5 дахин нэмэһэн гэхэ гү, али үйлэдбэриһэн продукциин манай 50 гаран процентынь болоо гэхэдэ зүбтэй. Монгол-совет экономическэ харилсаа холбооной хамта ажаллагын онсо нэгэ шэнжэнь юуб гэхэдэ, СССР-эй туһаламжаар манай орон доторо баригдажа байгаа промышленна предприятинуудта, хүдөө ажахыда болон бусад һалбарида барилгын хүдэлмэринүүдые совет орон өөрынгөө хүсөөр хангаан гүйсэдхэжэ байһан ябадал мүн болоно. Жэшээлхэдэ, 1971—1974 онуудта Орхонтуулын, Эрээнцавай, Зуунхараагай госхозуудые, 10-дахи үрэһэ сэбэрлэлгын пунктые, Бэрхын болон Налайхын уурхайнуудые үргэдхэлгые, Дархан, Чойбалсанай эдеэ хоолой комбинадуудые, 1000 номерой АТС-ые, Улаан-Баатар, Дархан, Чойбалсан хотонуудта 135 мянган дүрбэлжэн метр гэр байрын байшангуудые, мүн бусад олон 90-һаа үлүү капитальна шэнжэтэй барилганиудые түргэн болзор соо түгэсхэжэ, ашаглалгада үгэһэн байха юм. Нигэжэ СССР манай монгол арад түмэнэй социализм байгуулха хэрэгтэ сэгээшэгүй ехэ туһаламжаа үзүүлжэ, интернациональна арюун үүргээ дүүргэнэ. Энэ бүгэдэнь монгол хүнэй сэдьхэлдэ бахар хаха, талархаха гүн һайхан мэдэрэл түрүүлхэ ёһоороо түрүүлнэ гээшэ.

Үшөө нэгэ һаяын жэшээ дурдая.

МАХН-эй III съездын болоһоор, Монголой Арадай Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, совет оронэй барилгашад манай аймагта 964 һургаадай һураха хоёр һургуули, жэл соо 70 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра үйлэдбэрилхэ комбинат, тэрэшэлэн 600 мянган түхэрин элдэб түрэдэй гэр бараа бусалгатаа туһаламжа болгон үгэнхэн бэлэг мүнөө һануулая. Һүүлэй жэлнүүдтэ гансахан манай Сэлэнгын аймагта Дархан, Баянгол, Алтанбулаг, Орхонтуул, Зүүн хараагай госхозуд совет туһаламжаар мүнөө үеын техникээр зэбсэгжэжэ, айхабтар томо ажахынууд болонхой.

Олон жэшээ дэмы дурдаагүйбди, юуб гэхэдэ, эдэ бүгэдэ туһаламжа хадаа манай Сэлэнгын аймагай хүгжэн дабшалтын ёһотойл үндэһэниинь мүн.

А. ЦЭРЭНДАВАА,
Аймагай АДХ-гай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

ҮЙЛЭДБЭРИ

ТОО, БАРИМТА

Монголой Арадай Хубисхалта Намын хараалһан программые ёһоор, оройн ерээдүйдэ оронойнгаа ажал үйлэдбэри, хүдөө ажахы түргэн алхамаар хүгжөөжэ байна. Энэ программа манай Сэлэнгын аймагта онсо анхаралтай хандуулаа гэжэ бахархан тэмдэглэмээр. Оронэй үйлэдбэридэ сэлэнгынхидэй оруулдаг хубита жэлһээ жэлдэ жэгтэй түргэн нэмэнэ.

Хэрбээ манай аймаг 1960 ондо 27 түхэлэй продукци үйлэдбэрилжэ, 30,1 миллион түхэриг гүрэнэй жасада оруулһан һаань, тэдэнь 1965 ондо тус тустаа 46 ба 56,2 гэнэн тоонуудаар элирхэйлэгдэжэ, үйлэдбэриин хэмжээн жэл бүри 17,3 процент тээр нэмэжэ байһан болоно. Харин 1965—1974 онуудта үйлэдбэриин хэмжээн жэлдээ 18,4 процентээр ургажа, бүтээдэг продукциинь янза гүхэл хоёр дахижа олошороо.

Үйлэдбэридэ хүдэлдэг хүн зоной тоо жэлһээ жэлдэ нэмэжэ, элдэб техническэ мэргэжэлэ шудалһан, юрэнхы болбосоролой һургуули түгэсхэһэн, элдэб курсануудые дүүргэһэн залуушуулай тоо хараа байса олошороо. 1974 онниие 1970 онтой жэшээхэдэ, үйлэдбэридэ хүдэлдэг зоной тоо толгой 25,2 процентээр нэмэһэн байна.

Сэлэнгын аймагай үйлэдбэриин газарнуудта машинатехникэ жэлһээ жэлдэ үргэнөөр ашаглагдана. Тэрэнээ уламжалан, түсэбэй дүүргэлтэ эрид түргэдөө, ажалай бүтээсэ дээшэлжэ гэжэ тэмдэглэмээр. Эдэ бүгэдын хойшолон гэхэдэ, аймагай бүтээн гаргадаг, үйлэдбэрилдэг нигэ тэрын продукцида промышленна предприятинуудай хубита эли бодо нэмээ.

Жэшээлхэдэ, 1974 оной байдалаар аймагай нийтэ продукцин үйлэдбэрилжэ гаргалгада хүдөө ажахы оройдоо 34,4 процент, тингэдэнь промышленна предприятинууд 40,1 процент хубитатай байна. Предприятида хүдэлдэг хүнэй зонэй ажалай бүтээсэ хүдөө ажахыда хүдэлдэг хүнэйхиһээ 2,6 дахин ехэ гэжэ тодоруулагдана. Хэрбээ һүүлэй дүрбэн жэлэй түршэдэ хүдөө ажахын үйлэдбэрилдэг продукци жэлэй 6,6 процентээр нэмэдэг байгаа һаа, промышленна предприятинуудайхи жэлэй 13,8 процентдэ хүрэдэг байба. Энэнь аймагай промышленна үйлэдбэриин хүдөө ажахыгаа ахижа гараһанай үшөө нэгэ жэшээ мүн.

Хэрбээ 1980 ондо туйлагдаха хэмжээе мүнөө байгша 1975 онтой сасуулан үзэхэ болоо һаа, бурам үйлэдбэрилгэ 10 дахин, зурууд — 3 дахин, гурил — 28 процент, спирт — 78,8 процент, гэр байра — 75,3 процентээр, модон материал — 52,9 процентээр, модо бэлдэлгэ 48,9 процентээр тус тустаа нэмэхээр багсаагдана.

Ц. ЛХАГВАСҮРЭН,
Сэлэнгын аймагай Статистическэ управлениин начальник.

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Сэлэнгэ аймгийн Намын хороо АДХ-ын гүйцэтгэх захиргааны сонин

Сүхбаатарын ТҮГ

—МАНАЙ АЙЛШАН

Манай аймагта хэдэн арбаад һургуулиин байшангууд шэнээр баригдажа, тэдэндэ ажалша, малша арад олоной зол жаргалта үхибүүд — оронойнгоо ерээдүйн үетэн эрдэм номдо һуралсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дарханай госхозой түбтэхи дунда һургуулиин газаа түхэл. Тус һургуулиин багша Ч. Дамдин хэшээлээ үнгэргэжэ байна.

ХҮНДЭТЭЙ ХҮН

Сүхбаатар хотын зүүн хаяа урган бодоһон мельбинадай ажал хэрэгтэй айсаха ушар оло дахин һанаа байна. Тэндэ ошожо хадаа бүхэндээ, эндэ хадаг совет мэргэжэлтэд манай сэдьхэлэй халуун үгэлэлые сонособ гэлэйбди. Энэ тус предприятиин партийна эмхиин секретарь Дуусансамдан энэ үригээ, аймалта түгэс байна байһан совет инженер-технолог В. Чмых гэгшэ бидэниие танилсуулла. Тэрэ үнгэн налгы зантай маань хоёр манай ямар хэрэгээр тэрэ ерэһэн бидэнтэй танилсахада. Һуудалаа эхэлнэ бидэндэ тэрэ үнэнхэй байдал соо урижа энэ юм.

Энэ үйлэдбэриин жэлэй июнь эхилжэ, энэ предприятиин тэрмын цехтэ ажаллаба, — гэжэ нүхэр байгаа хөөрэжэ эхэлбэ, — үйлэдбэриин энэдхи техникэ, туршлагатай танилсаад, тиимээр арааг тэдэнэй ажилай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар ажаллажа ерээ. Эдэ хүдэлөөшэдэй хоорондын да туйлагдаһан һаа гадна, үйлэдбэриин ашаг үрые, мүн тэрэнэй культурые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулнабди.

Манай цехтэ хүдэлдэг ахалагша тээрмэдэгшэ Баярсайхан, мастер Батажаргал, Пүрвээ, тарда сэбэрлэгшэ Дуламжав гэхэ мэтэ урагшаа һанаатай, түрүү хүнүүд олон юм.

Нигэжэ совет мэргэжэлтын суг хүдэлдэг монгол нүхэдөө магтан бахархан хөөрэжэ байһаниинь шагнахада аятай байба.

Өөрөө инженер-технолог В. В. Чмых эндэ уригдажа ерэһэер удаан болоошьегүй һаа, үйлэдбэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитойхон хубитаа оруулһан, алтан гартай мэргэжэлтэн гэжэ бидэ танижа байсабди. Энэл хүнэй оролдолгын ашагтайгаар гурилай гаргалга 68—73 процентһээ 75—77 процент хүрэтэр нэмэ бэшүү.

Инженер В. В. Чмыхэй үнэн зүрхэнэй ажал, сэхэ сэбэр зэмэлээ хадаа манай совет, монгол арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай үшөө нэгэ эли бодо гэршэ мүн болоно.

Г. БЯМБАА,
Ж. БУЯНХИШИГ.

холбооной гүйсэд таарагүйһөө болоно, талханай гараса баһа байгаа гэжэ ойлгоо нэм. Тэрэнһээ уламжалан, түсэбэй дүүргэлтын таһалдаха ушар гарадаг байгаа. 1974 оной түүгүйшэн хахадта эндэ шалтагаанаар 1000 тонно гурил дутуу үйлэдбэрилэгдэжэ, түсэбтэ даабари дүүргэгдэгүй байшоо. Хамаг заһабаринииинь хэдэ байһанай-манай ашаар дүрбэдэхи квартал соо амжалтатай эршэ шангадаа, тиин комбинат жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхэ шадаа һэн. Байгша оной нэгэдэхи, хоёрдохи кварталай түршэдэ предприятимнай түсэбөө жэгдэ дүүргэжэ ябаа. Тиин бусад предприятинуудтай мүрысэхэдөө, түрүү зэргэдэ гараха арга олоодби. Һаяхан гүрэнэй комиссин ерэжэ, ажал хүлээн абалгын үеэр, үйлэдбэриин шангадаа, Тинхэдэ манай үйлэдбэрилһэн 2-дохи номерой талханда эрхим шанарай тэмдэг болгон алтан медаль олгоо юм. Бидэ мүнөө гурилай шанар һайжаруулха-

ТОО, БАРИМТА

✦ Сэлэнгын аймагта Монголой Арадай республикын 14 Ажаллай Баатар, 25 габьяата малшан, 40 ажалай габьяата хонишон, 20 габьяата хүдэлмэришэн тоологдодог.

✦ Тус аймагта 14 клуб, 36 улаан буланай ажаллана. Клубуудай дэргэдэ 12 библиотекэдэ 66,7 мянган хуудаһан ном бии.

✦ Нёдондо жэлэй энэ үетэй жэшээжэ үзэхэдэ, театр, уран һайханай самодеятельность, нүүдэл кино харгашадай тоо 30 процентээр дээшэлээ. Аймагай ажалшадай 38,3 процентнь телевизор харана гээд багсаагдана.

✦ Аймаг дотор тоологдодог 4 хүн бүхэнэй нэгэнииинь ямар нэгэн һургуулида гү, али курсада һуралсана.

И. ГҮРРИНЧИН

ҮЛЬГЭР ДОМОГТО ЭРДЭНЭТ

Үльгэр домогтол
сэсэглэжэн
Үйлсэ, гудамжа
ахнаранам.
Эрээхэн талаяа
шэмэглэжэн
Эрдэнэт тоторооо
алхалнам.

Алад холоһоо
һундэрлэжэн
Абарга барилгадаа
оалсанам —
Аха дүүнэр гэгдэжэн
Арадуудай нүхэсэл
харанам.

Энхэ сагайнгаа хотодо
Мүнхэ һүдэ бүтээжэн
Эдир үетэнэй солодо
Энэ шүлэгөө нэмэнэм.

Үлгөөнэй нара ургаһаар,
Үлгытэй хүүхэн мэнээ,
Үлзы янзаар мэнэрһээр
Үндыжэлшн, Эрдэнэт хото.

Ильичын гэрэл түхөөһэн
Братскын соло дабтанаш.
Эжэл амиия үршөөһэн
БАМ-ай барилга даханаш.

Тэрэл барилганиудай
габьяа
Тэмсэхы хүсөөршни
манданал.
Эхэ газартам дахяад
Эрдэнэт боложо
урганал.

Үльгэр домогтол
сэсэглэжэн
Үйлсэ, гудамжыш
харанам.
Эрээхэн талаяа
шэмэглэжэн
Эдир хотоороо алхаланам.
Гандан буурашагүй
барисаанай
Гэн батын тулгуури,
Галаб үеын харилсаанай
Тон найдамтай һуури —
Энэл даа шэнын үльгэр,
Эрдэнэт хотын эршэ,
Улас оронойми дэлгэр
Ургалта, хүгжэлтын
гэршэ!

...Хоолон байһан хээрэ
Тоонон хиидэнь
дэлэгээжэ.
Үүлэ малгайлһан дээрэ
Хоолой харанам гэтэжэ.

Энэл, даа шэнын үльгэр,
Эрдэнэт хотын эршэ,
Улас оронойми дэлгэр
Ургалта хүгжэлтын гэршэ!
Элдин Монголойми
ута
Элбэг баялигаа дэлгэнэ.
Эндэһээ мүнөө дуудан,
Эрдэни толоёо эльгээнэ.

ХАЛУУН Зурагла

СЭДЬХЭЛЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Алад холо хүрэтэр эбхэрэн долгилон шаргал таряаен, Алтан-Булагай госхозой агроном Н. Ишдорж тэдэнэ тээшэ һарабшалан хаража, нэгэ эхэн зогсоһоной удаа:

— Манай ажахын хоёрдохи бригадын комбайнернууд мүншье һайн эм хадала байна даа, — гэбэ. Тингэнэ нигэжэ нэмэн хэлэбэ. — Иимэ урагшатайгаар ажаллаад байбал, хуралгалаа арбаад лэ хоног соо түгэсхэжэхинэнь гээшэл ха. —

Энэ ажахыда Совет оронһоо ерэһэн гүшаад комбайнер ажаллана гэжэ мэдээд, бидэнэй хэрэгээр һониххоёо нишэ эрэһэн байгаа. Совет нүхэдһэй тарья хуряалгада хабаадаха бүхы техникэ, бэлһаламжа эндээ механизаторнуудта үзүүлһэн байгаа. Мүнөөшье энэ поля дээрэ монгол нүхэдөөрөө суг ажаллажа ябана бэшүү.

— Баранай урда Баранов гэдэг совет комбайнер дабшана гээшэ ха, — гэжэ үнөөхи агроном Ишдорж тааматайба. Тингэжэ тэрэниие магтажа эхилбэ. Ехэл дүй дүршэлтэй баян комбайнер юм хаш. Шэнэ арга хэрэглэдэг, нүхэдтөө урин налгай. Хэн нэгэнэй комбайнай байшабал, дары оошье туһалдаг, зүбшөө үгэдэг заншалтай. Ёһотойл ород, совет хүн.

Тус хоёрдохи бригадын комбайнернууд бүхы 1973 гектар таряалга ойрын үдэрнүүдтэ сүм хуряаха гэжэ шармайнхай ха гэжэ ажалһаар мэдэхээр. Комбайнуудай үйлүүхинэн ого замхачагүй. Бидэ хураагдаһан талбайе тойрожо, хэрэнэй алтан шэлэ хоолос гэрлэй, ехэ ажлин няттаар халаа юм байна гэжэ досоо гэнэгдэмөө байна. Тиин түрүүлэн ябаһан комбайнай дэргэдэ хүрэжэ оошье ходомлов, «Сибиргай» оройһоо үргэн магнайтай, хүрин бор шарайтай мүндүү янзын эрэ хүн бууха зуураа, мэнэрэн гараа барьба. Энэмнай үнөөхи Ишдоржын хэлэдэг совет нүхэр мүн байгаа — Н. Н. Баранов байба. Хүнхинөөжэ байһан комбайнай ойро хэдэн үгэ андалдаха зуураа, нараалтайгаар тамхияа һорсогооо, нигэжэ хөөрэбэ.

— Ажалнай бүтэмжэтэй һайн ябажа байна. Монгол хани нүхэдынай бидэнэй һаадгүй ажаллаха бүхы арга нүхэсэл хангажа, һаналаа табижа байна. Бидэнэр, комбайнернууд, эбтэй зэтэй һайн ажаллажа ябанабди. Тиигээд хамтаран зайһанабди, — гэжэ нүхэр Баранов сэдьхэлээ хүдэлгэн дуугарна. —

Тэрэ ехэ тарьяае комбайнер Жамбал Пэндсүрэн туһалагшатаяа хадаа. Эээмдэжэ байгаа байһан техникээ сайн шүдалһан, һүбэлгэн бэрхэ хүн. Будаадаа манай аха дүү монгол комбайнерые шүдарь бэрхээр ажаллана...

— Комбайнер Баранов Тамбовско областиһоо аха дүү монгол нүхэдтөө туһалсахала ерээ гэжэ элирүүлбэбди. Энэ нүхэрнай арбан наймаа жэл тарда хуряалгада ябажа гараһан, үнэхөөрөөшье дүй дүршэл ехэтэй хүн байба. Мүнөө үдэр бүриингөө даб'ари 120 — 130 процент бэлүүлжэ, комбайнер нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна.

Таряа хуряалга дээрээ гэхэтэ хорооло гаргахагүйн тула комбайнаа сэг нүгэжэ шалгаха, бүхы агрегатуудайнь хүдэлмэри хаяруулха, багахашье эбдэрэл һаань, заһабаринь шухала гэжэ нүхэр Баранов тоолодог юм. Энэнь тон зүб. Нигэжэл ажаллаһан хоёрдохи бригадын комбайнер Жамбал, тэрэнэй туһалагшан Цэндсүрэн гэгшэд үдэр бүриингөө даабарие 130—140 процент хүрэтэр дүүргэжэ байна. Совет комбайнернуудһаа жэшээ абаад энэ хоёр мүн бэлэйгээ шадаа энэ ажахыда олон юм гэжэ агроном Ишдорж манда хөөрөө.

Нигэжэл совет хүнэй халуун сэдьхэлэй туһаламжа бодото дүрбээ бэелүүлжэ байна.

Ч. ЛУВСАНЖАВ.

Энэ хуудаһа бэлэдхэжэ эльгээһэн МНР-эй Сэлэнгын аймагай „Сүхбаатарын түг“ газетын хүдэлмэришэдтэ баяр хүргэнэбди.

УРГАСЫН ДАЛАЙҺАА ТҮРЭҺЭН БААТАР

...хэрэгээ арад Алдаршаһан комбайнер нэгэн Алтангэрэл 1940 ондо Завхан Бадрахын малшан Мягмарай гэр бүлэдэ түрэһэн юм. Түрэл Тэлмэн сомонойхоо эхин һургуули түгэсхэжэ, эсэгэдээ дахажа, мал болохо гэжэ шиидээ, Гэбэшье эдир хүбүүнэй гэрэ эдүүлдэг хөхүүлхэлые техникэ, машинада ехэ татажа эхилжэ ...

Тиин Алтангэрэл 1959 ондо Өрөөгэй госхоз ерэжэ ажаллаһан, Шаамарай комбайнер, ...һургуулиин дэргэдэ курс түгэсхэжэ, тракторист, комбайнерай мэргэжэлтэй болоһоор бэлэй. Түрүүшын жэл «ДТ-54» трактор ахамад нүхэр Сэрээтээ туһалагшан, «С-6» комбайнда Сүрэн нүхэрэй туһалагшанаар ажаллаһан юм. Тиигээд хүдэлдэг нүхэрэйнгээ хэлэһэн залуу хүбүүнэй машина, техникэдэ онсо шунаһантай анхаржа, али болохоор дэмжэжэ һааб даа. Тэдэнэй тэрэ түрүүшынгээ жэлдэ 480 гектар таряа хадажа, 5900 центнер орооһо хурьялаа бэлэй.

Энэнь ооло хүлеэгдөөгүй үрэ дүн байгаа.

Тэрэ гэһэн сарһаа хойшо Мягмарын Алтангэрэл комбайнай жолоо гарһаа алдаагүй юм. Хабартаа дахин тракторта һуужа, хангай талаяа хахалжа, хаягалган налхин доро тарилга хэхэ, халуун зуниинь харуулахаа мэтэ ажал юу баргадахаб даа! Харин намартаа үнөөхи комбайн...

Ягаад жэл бүри иимэ үнэр бүтээсэ гаргана гээшэб гэжэ Алтангэрэлһээ асуухада, даруугаар нигэжэ хөөрэдэг:

— Техникэдэл мэхэй хүч гүбин даа. Һайса заһаад, бэлдээд, нэгэ жэлдэ ажаллажа байхада, хүдэлмэри бүтээсэтэйгэш. Юрэдөө, онсо нюуса юумэн үгыл даа, мүнөө шэниии ахадда... Оролдолго, үшөө дахин оролдолго хэрэгтэй гэжэ һанагшаб.

Мүнөө Мягмарай Алтангэрэлэй ажалай туйлалтанууд дээрэ бишыха тоттоев. 1966 оной намарые суута комбайнер юм уханда бүхөөр хадуунхай. Тэрэл ургаса ехэтэй намар түрүүшынь ехэ амжалтын эхин табигдаа гэхэдэ болоо, 757 гектар таряа хуряажа, нэмэгэдэ тээ даабарие 215 процент дүүргэбэ, ажалай алтан дабтэртэ нэрэнь аржаса һиилэгдэһэн юм. Тиин 1966—1972 онуудай түршэдэ дүн хамта 4890 гектар таряа хуряажа, 20 жэлэй ажал бүтээжэ амжаа бшуу. Энэ хугасаа соо Алтангэрэл Монголой Арадай республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ табан удаа хүртөө. Эдир наһанһаа газар таряаланай арюун һэдэбтэ хүдэлмэридэ хүсөө эрмэлзэлээ зориулһан эрхим бэрхэ комбайнер, тракторист М. Алтангэрэл 1974 ондо Бүгэдэ Найрамдаха Монголой Арадай республикын Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, «Алтан соёмбо» медалиар, Сүхэ-Баатарай одоор шагнагдаа бэлэй.

Ургасын алтан далайдаа түрэһэн баатарай гэжэ нютаг нэгэтэн суурхуулдаг Мягмарын Алтангэрэл байгша табан жэлдэ 21 жэлэй даабари дүүргэжэ гэһэн үндэр уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэн хойноһоо шармайна. Мүнөө жэл тэрэ эрбан зургаадаан намараа комбайнаа жолоодожо, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаа.

Г. БЯМБАА.

Аха дүү совет арадай туһаламжаар манай аймагай госхозууд, хүдөө жахын нэгэдэлнүүд түбүүд, һуурин тосхонууд үдэр бүри үнгэ зүһөө хубилган шэнэжэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Дулаанхаан тосхоной юрэнхы түхэл.

С. СОДНОМБАЛЖИРАЙ
фото.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ДАРЫН ҮНДЭЛЭЛДЭ

Сэлэнгын аймагай мелькомбинадай ажалшад Монгол-совет хани барисаанай һарын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан түсэхай мүрысөөн эмхидхэжэ байна. Тэрэшэлэн совет мэргэжэлтэдээр дуршил шадабарида һураха гэһэн хүдэлөөн тэрэ өөрөө дэлгэрээ. Энэ бүгэдэнь нэмэ үрэ дүнгөө харуулжа байна.

Мүн хани барисаанай хүндэлэлдэ ород хэлэ шудалха, совет зохёолшодой дуу, шүлэг сээжэлдэхэ талаар ажалшад ажалта туйлаа. Тэрэнэй ашаар 1500 гаран түхэригтэ совет хэбэй ажаа гаргаа юм.

Энэ үйлэдбэриин ехэ предприятиин ажалшадай аха дүү совет оронэй мэргэжэлтэдтэй эзэм зэмээ түшэлсэн, эбтэй зэтэйгээр ажаллаһанай ашаар баян намарай тарья тушаан абаха хэрэг эндэ һайн үнэлэгдөө. Тиин гурбадахи квартал тэсэб 101,1 процент бэелүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, мастернууд Лхагвасүрэн, Шинжүлүүн гэгшэд хүдэлдэг тэжээлэй цех 9 һарын гол үйлэдбэриин түсэбөө 104,5—111 процент дүүргэжэ, бусад соогоо эрхимлээ.

Нигэжэ Сэлэнгын аймагай мелькомбинадай ажалшад совет-монгол хани барисаанай һарые ажалай амжалтаар угтаба.

Н. ЖАРГАЛ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ВЬЕТНАМ: нэгэдэлгын зам дээрэ

Колонизаторнуудта, империалистнууд болон тэдэнэй хүлһэншэдтэ эсэргүү олон жэлэй хүшэр хүндэ тэмсэлдэ вьетнам арадай туйлаһан агууехэ илалта Вьетнамай түүхэдэ шэнэ шата нээбэ. Иигэжэ бэеэ даанхай нэгэдэмэл социалис гүрэниие байгуулха үе эхилбэ гээшэ.

«Вьетнамай — энэмнай нэгэл орон мүн. Вьетнамайхид — энэмнай нэгэл арад мүн. Гол мүрэнүүд шэргэжэ болохо, хада ууланууд һандаржа болохо, зүгөөр энэ үзэл бодомжо хэзээдэшье хубилхагүй». Вьетнам арадай үнэн сэхэ хүбүүн, агууехэ революционер-интернационалист, ДРВ-гэй түрүүшын президент Хо Ши Мин иигэжэ хэлээ бэлэй. Тэрэнэй хэлэһэн эдэ үгэнүүдые мүнөө Вьетнамай бүхы хүн зон аманһаа унагаахаяа болинхой. Вьетнамые нэгэдүүлхэ асуудалнуудаар Хо Ши Минэй городто — Сайгондо зүбшэлсэлгын политическэ конференци болоһон байна. Тэрэнэй хүдэлмэридэ ДРВ-гэй ба Урда Вьетнамай Республикын бүрин эрхэтэ делегацинууд хабаадалсаба. Тэдэнэр гүрэн түрын талаар ороноо нэгэдүүлхэ гэһэн тодорхой программые, мүн Хо Ши Минэй захяа заабаринуудые бодотоор бэелүүлхэ хараа замуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Хойто Вьетнамай делегациие толгойлогшо Чыонг Тинь конференци дээрэ элидхэл хэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Энэ зорилго туйлаһанай һүүлээр иимэ асуудал тобойжо гараха: арад зоной ёһотойл эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай болохын тулада, харин оронойнгоо ёһотойл һалбаран мандахын, баян дэлгэр болохын тулада ямар харгы замаар дабшаха хэрэгтэйб?». Тиимэ замынь имагтал социализмын зам байжа болохо гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Ороноо социализмын үндэһэ һуури дээрэ нэгэдүүлхэ шухала гэжэ Урда Вьетнамай делегациие толгойлогшо Фам Хунг болон бусад делегадууд мүн лэ тэмдэглэһэн байна.

Сайгондо боложо байгаа конференциин хүдэлмэриие үргэн ниитэ вьетнам арад туйлай ехэ урма зоригжолтойгоор угтаба. Энээнтэй дашарамдуулан, оронной хойто болон урда зүгтэхи ажалшад 1975 оной гүрэнэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлээ. Орон доторнь улад зоной элдэб бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдэй митингнүүд ба суглаануудта хабаадагшад нэгэдэмэл социалис Вьетнамые байгуулха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаар эрид шиидэнги байһанаа хэлэнэд.

ДЕКЛАРАЦИ БА БОДОТО БАЙДАЛ

Капиталис эгээл томо зургаан оронуудай — США-гай, ФРГ-гэй, Франциин, Англиин, Италиин ба Японой гүрэнэй болон правительствануудай толгойлогшод Рамбуйе городто (Париж шадар) гурбан үдэрэй турша соо зүбшэлсэһэн байна. Энэ уулзалгын һүүлээр деклараци тунхаглагдаа һэн. Баруун зүгэй дэлхэй хүшэр хүндэ экономическа кризистэ нэрбэгдэнэ гэжэ «зургаан оронуудай» хүтэлбэрилэгшэд мэдэрхэ баатай болоо юм. Теэдшье энэ эли бодо баримтые мэдэрээшьегүйдэнь аргагүй байгаа бшуу. Имагтал эдэ зургаан оронуудта ажалгүйшүүлэй тоо 15 миллион хүнүүдһээ үлүү олон болонхой. Саарһан мүнгэнэй тогтууригүйгөөр үнэгүй болоһонһоо, юумэнэй үнэ сэнгэй дээшэлһэнһээ, түлэхэ мүнгэнэй хэлэшэгүй ехээр дуталдаһанһаа, промышленна үйлэдбэриин нэгэ хэмжээндээ зогсоһонһоо, мүн бага болоһонһоо, энергетикын дуталдалһаа боложо, эдэ оронууд хохидолдо ородог байна. Иимэ кризис — тушаан болоһон үзэгдэл, тиигээд капиталис байгуулалта хадаа энэ кризисые ядамаргүйгөөр дабажа гараха шадалтай гэһэншүү һанамжа бии болгомоор лэ энэ деклараци соогоо экономическа байдалаа шэнжэлһэн байха юм. Ушар байдалынь тиимэ бэшэ, мүнөөнэй кризис — капитализмда хабаатай экономическа бодото хуули ёһонуудай нүлөөлһэнэй үрэ дүн мүн гэжэ хэлэһэнэй хэрэг бии гээшэ гү?

Ушар нимэһээл Рамбуейдэ болоһон зүблөөндэ хабаадагшад экономическа кризистэй тэмсэхэ эрид шанга хэмжээнүүдые зохёон хараалжа шадаагүй ха юм даа. Тэрэшэлэн эдэ «зургаашуулай» хоорондо гарадаг гүнзэгы ехэ зүрилдөөнүүдшье тиимэ хэмжээ абахадань мүн лэ һаад тойбо ушаруулаа бшуу. Энэ зүблөөн дээрэ түлөөлэгдэһэн гүрэнүүдэй аша хэрэгүүдынь даншье һаа ондо ондоо байгаа юм. США хадаа капиталис дэлхэй дээрэ хүндэгүй болоһон нүлөөгөө дахин һэргээхын түлөө, ФРГ ба Япон дэлхэй дээрэ худалдаа наймаа үргэдхэхэ тушаа эршэмтэй хэмжээнүүдые абахын түлөө, харин тиихэдэ түлэхэ мүнгэнэй талаар туйлай ехээр дуталдадаг болоһон Англи ба Итали ондоо гүрэнүүдһээ өөһэдтэнь эд бараа багаар асардаг болохын түлөө оролдоһон байна. Франци США хоёрой хоорондо мүнгэнэй асуудалаар буулта хэжэ үгээ ойлголсоһон ушар тэдэнэй туйлаһан гансахан лэ үрэ дүн мүн.

Кризистэй тэмсэхэ аша үрэтэй арга хэрэгсэлнүүдые оложо шадахагүй байһан дээрэһээ капиталис томо гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө бүри һулашаг ханинарай хүзүүн дээрэ нэмэлтэ дарамта бэрхэшээл тохожо, энэ кризисэй нүлөөе һуладхаха г... һэдэдэг байна. Энэл ушарһаа боло... тус зүблөөндэ баруун зүгэй олохон оронууд уригдаагүй һэн.

Тиихэтээ хамта зургаан эдэ томо гүрэнүүд мүн лэ хүгжэжэ байгаа оронуудые һамбаашалан хэрэглэжэ, өөһэдынгөө зарим асуудалнуудые шиидхэхэ һанаатай байдаг. Эдэ «зургаашуул» хүгжэжэ байгаа оронуудые нэн түрүүн үнэгүй түүхэй эд ба элшэ хүсэ үгэдэг оронууд, мүн өөһэдынгөө промышленна эд бараа худалдахада бариишатай дэлгүүр гэжэ урдынхидаал мэтэ тоолодог юм. Энэ зүблөөн хадаа хүгжэжэ байгаа, түбхын түрүүндэ, нефть малтан абадаг оронуудта эсэргүү баруун оронуудай нэгэдэмэл фронт бүридүүлхэ гэһэн бодото дээрээ үшөө нэгэ һэдэлгэ байгаа. Энэ һэдэлгэнь уласхоорондын экономическа харилсаа холбооной асуудалаар зарлагдаха конференциин урда тээхэнэ хэгдэбэ бшуу. Тус конференци декабриин тэн багаар Парижда үнгэргэгдэхэ ёһотой.

Рамбуйедэ болоһон уулзалгын дүнгүүдые шэнжэлхэ зуураа, түрүү үзэлтэй хэблэл, эсэсэй эсэстэ, үшөө нэгэ тобшолол хэнэ. Кризисые дабан гараха тушаа тодорхой хэмжээнүүдые зохёон хараалхадаа, капиталис оронуудай правительстванууд нэн түрүүн ажалшадые улам ехээр дарлан мүлжэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байна.

А. БИРЮКОВ,
Е. ЕГОРОВ.
(ТАСС).

БОКС
ЗАЛУУШУУЛАЙ ЗОРИГ ЕХЭ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан Буряадай АССР-эй зунай VI спартакиадын тоосоондо боксоор хубидаа-командаараа республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн гурбан үдэрэй турша-да Улаан-Үдэ хотодохи «Труд» бүлгэмэй Спортын байшан соо боложо дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр 51 килограммай шэгнүүртэн сооһоо Укоев (Локомотив»), Вл. Дагбаев («Спартак») түрүүлэн ринг дээрэ гаража тулалдаа. Гонгын дохёогой ханхинахатайнь хамта, бар хүсөөрөө нүгөөдэһөө булюу Владимир нюдэ нюургүй добтолжо ороно. Зүгөөр Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Сергей Укоев сухарибашье, шанга харюу сохилто хэнэ. Тиигэ тиигэһээр тэрэ очкогоороо булижа гараа.

Удаань хүнгэншэг шэгнүүртэнэй дундаһаа СССР-эй спортын мастер А. Осокин («Труд») спортын мастерта кандидат Ю. Чукреев («Спартак») хоёр рингдэ гарана. Энэ уулзалга Түбэй Совеэдэй чемпион, Примориин хизаарай чемпион Юрий Чукреевэй һайн техникэтэй, бар хүсэтэй байһанаа харуулба, гэбэшье Алас-Дурна зүгэй зоно доторoo эрхимлэгшэ Александр Осокин нүгөөдэһөө онобшотой шанга сохилтонуудые хэжэ, илаһан байха юм.

60 килограммай шэгнүүртэ Буряадай хүдөө ажахын институдай студент В. Норбоев, 1974 ондо «Труд» бүлгэмэй Түбэй Совеэдэй чемпион болоһон СССР-эй спортын мастер Л. Хабалов («Буревестник») уулзажа, сугларагшадые һонирхуулаа. Нэгэдэхи разрядай Виктор зоримгой бэрхээр наадаба. Тиин болгоомжогүйгөөр добтолходоо, Леонид Хабалов нидхэеэ шуу сохюулжа, мүрысөөгөө үргэлжэлүүлхэ аргагүй болоо.

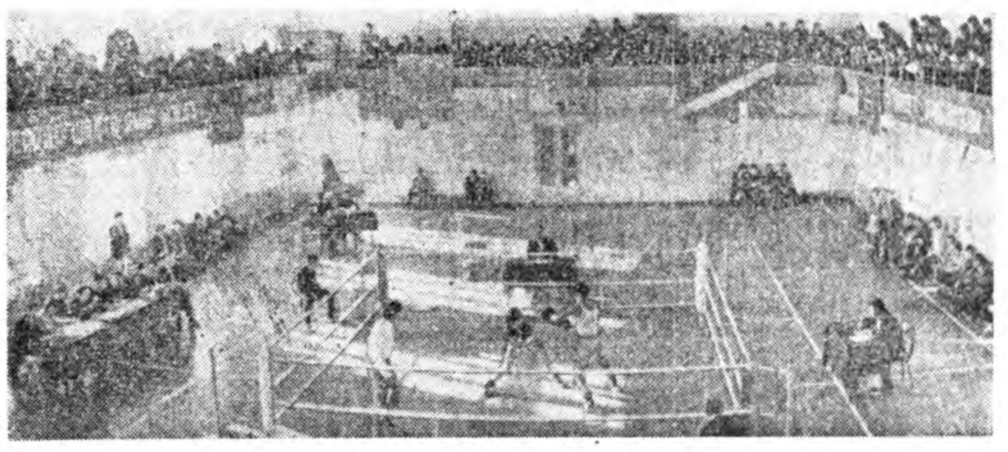

Түгэсхэлэй нааданда 11 паар боксернууд ринг дээрэ гаража тулалдаба.

Хүнгэхэн шэгнүүртэ Сергей Укоев, Виктор Намжиловтай («Буревестник») уулзаһан байна. Урда үдэрынь һайнаар наадаһан В. Намжилов гансал шанга сохилто хэхые оролдоходоо, юушье туйлажа шадаагүй. Тиигэнгүй нааданай элдэб арга онол хэрэглээ һаа, дилэхэдээ болохо байгаа. С. Укоев республикынгаа чемпионой нэрэ солодо түрүүшынхеэ хүртэбэ.

— 57 килограммай шэгнүүртэ Виктор Агафонов («Спартак»), Владимир Федоров («Буревестник») рингдэ уригдаба.

Үнэхөөрөөшье, дүй дүршэлтэй эдэ хоёрой наадан һонирхолтойгоор үнгэрөө. Нэгэдэхи раундда — В. Федоровынь, харин һүүлшын раундда В. Агафоновынь нокдаунда ороһон байна. Эндэ В. Агафонов илаһанда соносхогдоо. Теэд судьянарай энэ шиидхэбэринь буруу гэжэ һанахаар.

В. Трескин («Буревестник») — О. Ширдармаевые («Урожай»), А. Осокин («Труд») — Я. Арчимаевые («Урожай»), А. Кондаков («Буревестник») — Р. Бугашеевые («Буревестник»), Г. Плюснин («Буревестник»)— М. Ноженковые («Локомотив»), В. Плюснин («Локомотив») — Р. Будаевые («Урожай»), А. Бардаханов («Локомотив») — В. Гармаевые («Буревестник»), Н. Антонов («Забайкалец») — Г. Оскорбиниие («Буревестник)», Н. Сивец («Буревестник») — О. Сабуровые «(Труд») диилэжэ, 1975 ондо Буряадай АССР-эй чемпионууд болобо.

«Буревестник» бүлгэмэй боксернууд командаараа илаба — 58,5 очко. «Локомотив» — хоёрдохи (50,5 очкотой), «Урожай» гурбадахи (30,5 очкотой) һууринуудта гараа. Илагшад кубогаар, дипломуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

— Энэ жэлэй чемпионадта залуушуул зориг ехэтэй, илалта туйлаха хүсэл эрмэлзэлтэй байгаа. Тиигэжэ олон залуу хүбүүд, тусхайлхада, В. Трескин, С. Укоев Д. Жигжитов болон бусад түрүүшынхеэ чемпионууд болоо. Яһала халаан ургажа байна. Энэнь ехэл һайн гээшэ, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья, СССР-эй спортын мастер В. Б. Бадмаев хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ринг дээрэ шанга тулалдаан болоно; бэрхэ залуу боксер Виктор Намжилов (саада таладнь) Александр Загинаевтай наадажа байна; судья В. Лебедев спортын мастерта кандидат В. Федоровой гарыень үргэжэ, илаһанда соносхобо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

телефон · телеграф · радио
ХИЛЫН САНААҺАА

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг национальна хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй бүхэдэлхэйн конференциин Ленинградта нээгдэһэн ушарта гадаадын хэблэл гол анхаралаа хандуулна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй конференцидэ хабаадагшадта эльгээһэн амаршалгын бэшэгые газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр толилбо.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совеэдэй үндэр дээдын хайра шагнал — Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаляар» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые шагнаһан тухайнь дуулахадаа, дэлхэйн түрүү үзэлтэй арад зон урма баяртайгаар угтаһан байна.

Эб найрамдалай тала баригшадай Ленинградта боложо байһан дээдэ хуралдаан дайнай аюул сарахын түлөө, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын түлөө хүдэлөөе бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ һайнаар нүлөөлхэ байна гэжэ Болгариин «Народна младеж» газетэ этигэн найдажа байһанаа мэдүүлнэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак түрүүтэй ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэхээ байһан тухай «Руде право» ба Чехословакиин бусад газетэнүүд бэшэнэ. КПСС ба КПЧ бата хани барисаатай юм. Энэ хани барисааниинь үдэрһөө үдэртэ улам хүгжэн бэхижэнэ гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Франкогой наһа бараһанай һүүлээр Испанидахи байдал тушаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэ гүйлтатайгаар олон газетэнүүд Испаниин Коммунис партиин түрүүлэгшэ Долорес Ибаррурида хандаһан байна. Орон доторхи байдалые демократизацилха таарамжатай байдал тохёолдожо байна гээд тэрэ хэлэбэ.

Италиин Республикын Президент Джованни Леонегой Советскэ Союзда ерээд байһан тухай, революционно туйлалтануудаа хамгаалхын тула Португалиин ажалшадай хэһэн жагсаал тухай, Кипрэй Республикын газар дайда дээрэһээ гадаадын бүхы сэрэгүүдые дары гаргаха эрилтэтэй ООН-ой Генеральна Ассамблейн тогтоол тухай газетэнүүд бэшэнэ. (ТАСС).

УЛААН-БААТАР

«Бидэ хамтадаа тэмсэхэ ёһотойбди»

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй дүнгүүдые бидэ бүрин дэмжэхэ зуураа, Хельсинкидэ болоһон зүблөөнэй түгэсхэлэй акт шахардуу байдал һуларуулха замда ехэ алхам болоно гэжэ тоолонобди. Хельсинкидэ баталагдан абтаһан гайхамшаг гол ёһонуудые правительствануудай бодотоор бэелүүлхыень тула бидэ хамтадаа тэмсэхэ ёһотойбди гэжэ Дайнай ветерануудай бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь, американ ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Уильям Купер «Новости Монголии» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Хельсинкидэ болоһон зүблөөн Европодо аюулгүй байдал хамтааран хангаха хэрэгтэ ехэ удха шанартай байна.

Хүн зониие олоорнь хюдаха шэнэ түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые, эдэнэй шэнэ түхеэрэлгэ бүтээн гаргалгые хориһон, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые туршалгала бүгэдэ ниитээрээ хүсэд дүүрэнээр хорихые хараалһан совет эб найрамдалта дурадхалнуудые ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ зүбшэн хэлсэжэ байһыень бүримүһэн дэмжэжэ байһанаа Уильям Купер мэдүүлээ. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула бүхэдэлхэйн конференци зарлаха гэһэн һанал бодолые манай эмхи халуунаар дэмжэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ЛУАНДА

Эзэрхэг түримхэйшүүлдэ, эб эе таһалагшадта харюу сохилто үгэнэ

ТАСС

Нютагай эб эе таһалһан эмхинүүд — ФНЛА-гай, УНИТА-гай дэмжэдэг гадаадын эзэрхэг түримхэй ябуулгада Анголын Арадай Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүд шанга харюу сохилто үгэнэ. Хойто ба түбэй фронтнууд дээрэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) сэрэгшэд хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү добтолго хэжэ, дайсанай подразделенинүүдые нилээд сухарюулаа. Эдэ байлдаануудай үеэр Урда Африкын ба Португалиин хүлһэншэд, мүн ФНЛА-гай, УНИТА-гай отрядууд олон офицер, солдадуудаа гээһэн байна. МПЛА-гай сэрэгшэд ехэ буугаар буудажа, хархис хүсэнүүдэй хэдэ хэдэн бронетранспортернуудые һандааргаа. Ехэ зэбсэг хэрэгсэлнүүд, буу шуунууд, тэрэ тоодо Хитадай ба Урда Африкын бүтээһэн хэрэгсэлнүүдые МПЛА-гай сэрэгшэд эзэмдэн абаһан байна.

БУЭНОС-АЙРЕС

Аргентинын правительствын шиидхэбэри

ТАСС

Президентын һунгалта түргэдхэхые Аргентинын правительство шиидхээд, тэрэниие 1976 оной һүүлшын кварталда асарһан байна. Нэгэн доро конгрессэй һунгалта үнгэргэгдэхэ.

Больницаһаа урда неделидэ гараһанайнгаа һүүлээр ороной Президент Мария Эстела Мартинес де Перон министрнүүдтэй түрүүшынгээ зүблөө үнгэргэһэнэйнь удаа энээн тухай соносхогдобо.

Аргентинэдэ президентын һунгалта 1977 оной нэгэдэхи кварталда үнгэргэгдэхэ ёһотой байһан юм. Орон доторхи политическэ байдалай муудаһые һайжаруулхын тула правительствын оролдолго гаргаһан дээрэһээ энэ болзорынь хубилгагдаа. Орон доторхи байдал юундэ түгшүүрилтэй болоо юм гэхэдэ, гүрэнэй урбалта хэхые һэдэһэн хархис хүсэнүүд хорото ябуулгануудые үүдхэнэ бшуу.

ХАНОЙ

ХАРИЛСААГАА ХҮГЖӨӨХЭ ШЭНЭ АЛХАМ

ТАСС

ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан түрүүтэй ДРВ-гэй партийно-правительственна делегаци хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда, мүн бусад хэдэ хэдэн социалис оронуудта ошожо, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Эхэ орондоо бусажа ерэбэ.

Ле Зуан угталгын баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, 30 жэлэй турша соо үргэлжэлһэн тэмсэлдээ вьетнам арадай илалта туйлаһаарнь манай делегациие нүхэднай халуунаар амаршалһан байна гэжэ мэдүүлээ. Энэ илалта бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Аха дүү партинүүд бидэнэй ямар байдалда ороһые һайн ойлгожо, саашадаашье туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ. гээд тэрэ хэлэбэ. Теэд хэдэ хэдэн гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэдэмнай эдэнэр мүнөөшье туһална.

Экономическа асуудалнуудта ехэ анхаралаа хандуулха ёһотойбди. Аха дүү оронуудһаа бүлэг мэргэжэлтэд манайда һаяар ерэхэ юм. Энэнь Вьетнамай ба аха дүү социалис оронуудай хоорондохи харилсаае, үгэеэ ойлголсолгые хүгжөөхэ хэрэгтэ шэшэ алхам болохо байна.

Халуунаар угтаһанайнь түлөө Ле Зуан үгынгөө түгэсхэлдэ социалис оронуудай партинуудта, правительствануудта, арадуудта гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөө.

БЕЙРУТ

Буудалдаанууд үргэлжэлһээр

ТАСС

Ноябриин 21-най һүни Бейрудтэ, мүн оршон тойронхи нютагуудта шанга буудалдаанууд болоһон байгаа. Хото город руу ороһон харгы замууд хаагданхай. Ноябриин 21-нэй үдэр Бейрудтэ 27 хүн алуулаа, 32 хүн шархатуулагдаа, 80 гаран хүн буляагдан абтаа гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Ливанай хойто хубида зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүр үргэлжэлбэ.

Премьер-министр Р. Карамегай доро залан хүтэлбэрилгын дээдэ комиссиин заседани эндэ болобо. Орон доторнай онсо байдал тогтоод байна гэжэ Р. Караме тэмдэглээ.

Буудалдаа болюулха тухай шиидхэбэри бэелүүлэгдэнэгүй гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ юунһээ болоно гээшэб? Ороноймнай экономико айхабтар муу байдалда орожо, энэ түршүүрилые улам хүшэр бэрхэшээлтэй болгохо байна.

ПЕКИН

Маоис хүтэлбэрилэгшэд шаналал гашуудалаа мэдүүлбэ

ТАСС

Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаан саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Испаниин регентскэ советдэ телеграмма эльгээхэдээ, фашис диктатор Фарнкогой наһа барaһантай дашарамдуулан, шаналал гашуудалаа мэдүүлжэ байһанаа хүргэбэ.

Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ ушартай дашарамдуулан, КНР-эй гүрэнэй Совеэдэй премьер Чжоу Энь-лай Пекиндэхи Испаниин посольстводо венок эльгээбэ. ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чжу Дэ ба Хитадай Гадаадын хэрэгүүдэй министерство энэ адресаар веногуудые эльгээгээ. ВСНП-гэй Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Пекиндэхи Испаниин посольстводо ошожо, шаналал гашуудалай дэбтэрт тэмдэглэл хэһэн байна.

МАДРИД

Хуан КАРЛОС — Испаниин король

ТАСС

Испаниин кортесүүдэй ба королевствын совеэдэй хамтын заседани дээрэ 37 наһатай принц Хуан Карлос Испаниин король болгогдон, тангаригаа үгэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: М. Жильцовагай «Эдеэ хоол бэлэдхэхэ цехэй түрүүшүүл» — гэһэн статья. Н. Ефимов, З. Веснина гэгшэдэй фото-мэдээсэлнүүд. «Түсэбһөө һара хахадаар урид» — Б. Забановай корреспонденци».

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал. «Партийна хүдэлмэриин аша үрые дээшэлүүлхэ» — Улаан-Үдын аймагай партийна конференциһээ П. Петровагай бэшэһэн тоосоон. К. Миронов «Хонидто метионин эдюулхэдэ ямар үрэтэйб?»

Гурбадахи хуудаһанда. Энэ хуудаһанай бүхы материалнууд. «Һургуулиин ажабайдал» гэһэн юрэнхы гаршаг доро угтэнхэй.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Уласхоорондын шэнжэлэл. Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин. Фото-мэдээсэлнүүд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадарай нютагуудта, Хойто аймагуудта бага сага саһан орохо. Баруун хойноһоо секундын 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө хойто аймагуудта 4—9 градус хүйтэн, тиихэдэ бусад аймагуудта 3 градус хүйтэнһөө 2 градус хүрэтэр дулаарха. Улаан-Үдэ хотодо һүниндөө 6—8 градус, үдэртөө —0—2 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.53 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — Эрдэм тараалгын фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 11.00 — В. Вишневский. «Оптимистическая трагедия». 11.45 — «Залуушуулай адреснууд» (үнгэтэ). 12.45 — Уран һайханай самодеятельностьда хабаадагшадай концерт (үнгэтэ). 13.10 — «Буратинын выставкэ» (үнгэтэ). 13.40 — «Хүхюу нотонууд» (үнгэтэ). 13.55 — «Расскажи о доме своём» — телевизионно баримтата фильм (түрүүшынхеэ харуулагдаха, 1-дэхи сери). 15.05 — Одессын оперо ба баледэй театрай солистка Н. Ткаченко дуулаха. 15.35 — «Сердце кораблов» — телевизионно баримтата фильм. 15.50 — «Пирогов» — уран һайханай фильм. 17.20 — 17.30 — Забһарлалга. 17.30 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». 18.15—И. Кашежева гэгшын шүлэгүүдтэ бэшэгдэһэн А. Островскиин дуунууд (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.20 — «Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.30 — «Пирогов» — уран һайханай фильм. 21.00—Шэнэ һонин. 21.15 — А. Кашежева гэгшын шүлэгүүдтэ бэшэгдэһэн А. Островскиин дуунууд (үнгэтэ)). 21.30 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». Примориин хизаарай ажалшад мүрысэнэ. КПСС-эй Примориин хизаарай нэгэдэхи секретарь В. П. Ломакин дамжуулгада хабаадалсаха. 22.15 — 22.25 — Забһарлалга. 22.25 — А. Адан. «Жизель» — фильм-балет (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Спортын һонин (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Заводто лекторэй үдэр үнгэргэгдэбэ». 20.10 — Телевизионно һонин. 20.30 — «Классай хүтэлбэрилэгшэдэ туһаламжа». 20.55—«Театральна уулзалганууд».

УНШАГТЫ һонирхохол байхат

ХҮН БА БАЙГААЛИ

ҺҮҮЛЭЙ ЖЭЛНҮҮДТЭ Тувын автономито республикын ой тайга соогуур амидардаг буганууд 1,5 дахин олошоржо, 9 мянгада хүрэһэн байна. Гансал эдэ бэшэ харин баргажанай булган, ондатра, американ норко һураггүй олошороо. Мүнөө эдэ ан амитадые олзоборилон агнахаар болоожо байна гэжэ нютагай ангуушад хэлсэнэ.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам Тувын амитадай аймаг улам олошорно. Олон мянгаад бодон гахай, боро гүрөөһэн, хандагай, үсөөн бэшэ хүдүү, һойр, торхируун эндэ бии. Байгаалиин ханинар — үргэн олониитэ ба ангуушад өөһэдөөшье энэ талаар ехэ туһа хүргэнэ. Энэ үбэл автономито республикын ой тайга соогуур амидардаг ан амитадта зорюулагдажа, 200 шахуу тонно тэжээл бэлдэгдэв.

ХОЛЫН ХОЙТО ЗҮГТЭ... ШАМПИНЬОН

ОВОЩ УРГУУЛДАГ «Северодвинский» совхозой хүдэлмэришэд шампиньон түрэлэй һархягай түрүүшын ургаса хуряаба. Эндэ 1200 дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэнүүдтэй амтатай һайн мөөгэ ургуулагдана.

Полярна дүхэригэй саана иимэ түхэлэй һархяг тарижа ургуулга һонюушархуу хүнүүдэй хэрэг бэшэ. Хойто зүгтэ гол түлэб ходо һүни байһан сагые һамбаашалан, эндэхи теплицын талмайе ашагтай һайнаар хэрэглэхын тула һархяг тарижа ургуулхада, ехэ таарамжатай байна.

Хойто зүгтэ гансал тусхай байранууд соо бэшэ, харин юрын теплицэнүүдтэ шампиньон түрэлэй һархяг эрхим һайнаар ургадаг байна гэжэ энэ совхозой ажалшадай туршалганууд элирхэйлэн гаргашэлбэ.

ХОМОРОЙ АМИТАН — ВАШИНГТОНОЙ ЗООПАРКДА

ХОМОРОЙ, өөрсэ шухаг амитан — саб сагаан бүдүүн хүзүүн Вашингтондохи зоопаркда эльгээгдэбэ. Американ эрдэмтэдэй гүйлтаар Сибириин үргэн дэлюун, нюдэ палдама тала дайдаар амидардаг хэдэн бүдүүн хүзүүн гэжэ амитад гадаада далайн саана эльгээгдэхэ байна.

Юундэ мэргэжэлтэд энэ бишыхан ан амитадаар һонирхохо болоо юм?

Бүдүүн хүзүүн тухай хөөрэлдөөн хододоо энеэдэ зугаагаар эхилдэг. Юрэдөөл, айхабтар мэхэтэй, бури һанаатай амитан юм гэжэ тэрэниие балай һайн мэдэхэгүй хүнүүд хэлэхэ байха. Ушарынь юуб гэхэдэ, хэр угһаа хойшо энэ амитан хүн зоной отог шадар байрлажа, тэдээнһээ айдаггүй, доби болошоһон байгаа. Эгээл иимэһээ хэдэ хэдэн оронуудта тэрэниие миисгэйн ороноо гэртээ барижа байдаг юм.

Талата районуудаар бүдүүн хүзүүтэ амитадые агнахань хоригдонхой. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэ зумбараанудые, огтонуудые, хулганаануудые, мүн бусад мэрэгшэдые үгы хэжэ, хүдөө ажахыда айхабтар ехэ ашаг туһа хүргэдэг байна.

Урдандаа Америкэдэ хара хүлнүүдтэй бүдүүн хүзүүн олон байдаг һэн. Мүнөө иимэ түрэлэй амитад бултадаа шахуу үгы хэгдээ. Үндэһөөлөө үгы боложо байһан амитадые аршалан хамгаалха гэһэн асуудал эрдэмтэдэй урда табигдаба.

НОЙРСОХОЕО ХЭБТЭБЭ

УРДА УРААЛДАХИ Саткэ хото шадар ашагта малтамал шэнжэлэн бэдэрдэг геологуудай отог һуурин бии юм. Тиин хара баабгай үдэр бүхэндэ энээгүүр ябадаг болобо. Үлөөдэһэн, хүртэхэгүй юм аа гү гэһэндэл, тэрэ столоводо дүтэхэнэ сомсойн һуугаад, хүлеэдэг байгаа.

Ондоо тээшээ зөөхэдөө, энэ баабгайда геологуудай һэргылэн хэлээгүй байһаниинь эли тэ юм ааб даа. Эдеэ хоолой зүйлнүүдтэй багахан складаа орхижо ерэһэнээ уданшьегүй эдэнэр өөһэдөө ойлгобо. Тиихэ үедэнь тэрэ үдын эдеэ хүлеэнгүй, столово хүдар ородог сонхыень тэһэлээд, бушмэг болгогдоһон һү, печени садатараа эдеэд, һүүл гэрээшээ талиинһан байгаа. Зюраткуль хадын бооридо һууринжаһан геологуудай отогто баабгай уданшьегүй дахяад бии болобо. Энэ нютагта баабгайнуудые агнахыень хориһон тухай шиидхэбэриин хэдэн жэлэй урда тээ абтаһые мэдэһэн юумэдэл. Баабгай үдэр бүри иишэ ерэдэг байгаа.

Уряалгүй айлшанһаа складаа сахин хамгаалхын тула геологууд нохойтой болобо.

(ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Гушаад гаран оной үеын суута багша, Буряадай гэгээрэл болбосоролые ударидагшадай мэдээжэ нэгэн ябаһан Николай Доржиевич Эрхитуев 73 наһан дээрээ Баргажан аймагай Улюкчикан нютагта наһа бараһан тухайнь гүн гашуудалтайгаар өөрэ дүтынхидынь мэдээсэнэ.

□ «БУРЯАД ҮНЭН» □ 1975 оной ноябриин 25 □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01737. Заказ № 01500.